

BURMISTRZ Suchania
ul. Pomorska 72
73-132 Suchań

Pani Marzena Szczerba
Przewodnicząca Rady Miejskiej
73-132 Suchań

OPS.0220.1.2026

Suchań, dnia 25.03.2026r.

Wnoszę o dokonanie autopoprawki do projektu uchwały Rady Miejskiej w Suchaniu w sprawie przyjęcia „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Suchań na lata 2026-2030”. W załączeniu przesyłam poprawiony załącznik do przedmiotowej uchwały.

BURMISTRZ

Stanisław Bodnar

Załącznik Nr 1 do Uchwały Nr

Rady Miejskiej w Suchaniu z dnia 2026r.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE SUCHAŃ NA LATA 2026-2030

Wstęp

Potrzeba opracowania „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Suchań” wynika z kilku przesłanek. Po pierwsze jest programem służącym realizacji „Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Gminy Suchań na lata 2020-2030 roku”. Po drugie, obowiązek opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych wynika wprost z art. 16b i art. 17 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004r.

Różnorodność problemów społecznych występujących w Gminie powoduje konieczność wzięcia pod uwagę także innych aktów prawnych, które mają istotny wpływ na konstrukcję dokumentu i realizację zadań społecznych w przyszłości.

Potrzeba opracowania niniejszego dokumentu wynika także z istniejących w gminie Suchań zagrożeń, które rodzą ubóstwo oraz inne negatywne zjawiska społeczne. Trudna sytuacja na rynku pracy, pogłębiające się ubożenie społeczeństwa może wpłynąć na zwiększenie skali zjawiska patologii, alienacji i marginalizacji grup społecznych.

Jednym z elementów polityki społecznej, zajmującej się zapewnieniem obywatelom poczucia bezpieczeństwa socjalnego jest pomoc społeczna. Umożliwia ona przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych tym, którzy nie są w stanie sami ich pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Wspiera ich w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Zadaniem pomocy społecznej jest także zapobieganie trudnym sytuacjom życiowym przez podejmowanie działań zmierzających do usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.

Pomoc społeczną organizują organy administracji rządowej i samorządowej, starostowie na poziomie powiatów oraz wójtowie, burmistrzowie na poziomie gmin. Realizując zadania pomocy społecznej współpracują oni na zasadzie partnerstwa z organizacjami społecznymi i pozarządowymi, Kościołem, związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi i prawnymi.

Realizacja Strategii pociąga za sobą konieczność opracowania i wdrażania średniookresowych programów celowych jako uzupełnienie do każdego z wyodrębnionych obszarów tematycznych. Programy zadaniowe bazujące na aktualnej diagnozie rzeczywistości społecznej, umożliwią wprowadzanie nowych, wynikających z potrzeb rozwiązań, a także zagwarantują mierzalność, osiągalność i realność celów, co stanowi podstawowy warunek do monitorowania Strategii.

Dokumentem, który w dużej mierze był analizowany przy pracach nad „Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Suchań” jest „Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Gminy Suchań na lata 2020-2030”. W tym dokumencie zostały przedstawione uwarunkowania ekologiczno-przestrzenne, gospodarcze, edukacyjne oraz społeczne. Natomiast Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych odnosi się wyłącznie do wybranych zagadnień sfery społecznej. Dokument ten, obejmujący okres lat 2026-2030, ma charakter segmentowy, co oznacza, że jego ustalenia kończą się na zadaniach polityki społecznej i nie wyznacza się w nim zamierzeń przypisanych innym dokumentom planistycznym.

W prace nad Strategią zaangażowane zostały poszczególne referaty Urzędu Miejskiego, jednostki organizacyjne Gminy i organizacje pozarządowe działające na terenie Gminy wraz z mieszkańcami.

Po dokonaniu identyfikacji zdiagnozowanych problemów społecznych wyodrębniono 4 główne obszary strategiczne, wokół których została budowana Strategia:

1. Zmniejszenie liczby osób i rodzin zagrożonych patologiami społecznymi,
2. Wspieranie prawidłowego funkcjonowania rodzin,
3. Ograniczenie zjawiska marginalizacji grup szczególnego ryzyka,
4. Wzmocnienie oddziaływania i intensyfikacja działań Ośrodka Pomocy Społecznej.

Działania zaplanowane do realizacji w ramach Strategii uwzględniają sytuację demograficzną, społeczną, gospodarczą, mieszkaniową, materialną i zdrowotną mieszkańców gminy Suchań. Mając na uwadze złożoność problemów, opracowana została analiza SWOT, która umożliwiła dokonanie konfrontacji wewnętrznych (słabych i mocnych) i zewnętrznych (szans i zagrożeń) uwarunkowań sfery pomocy społecznej.

Ponieważ specyfika planowania strategicznego zakłada długofalowe działania, został określony stosunkowo odległy horyzont czasowy tak, by w proponowanych rozwiązaniach i działaniach koncentrować się na tych problemach, które z uwagi na swój ciężar gatunkowy, zakres oddziaływań, skutki dla społeczności lokalnej są ważne dla całej wspólnoty. Dlatego też określony w strategii horyzont czasowy do 2030 r. wydaje się spełniać te warunki.

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2026-2030 jest kontynuacją dokumentu sporządzonego na lata 2021-2025.

Podstawa prawna systemu pomocy społecznej

Ustawa o pomocy społecznej

Warunki prawne i organizację systemu pomocy społecznej określała ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej.

Ustawa o pomocy społecznej określa:

1. zadania w zakresie pomocy społecznej;
2. rodzaje świadczeń z pomocy społecznej oraz zasady i tryb ich udzielania;
3. organizację pomocy społecznej;
4. zasady i tryb postępowania kontrolnego w zakresie pomocy społecznej.

Według ustawy pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości (art. 2 ust. 1 ustawy).

Pomoc społeczną organizują organy administracji rządowej i samorządowej współpracując w tym zakresie na zasadzie partnerstwa z organizacjami społecznymi i pozarządowymi, Kościołem Katolickim, innymi kościołami, związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi i prawnymi.

Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. (art. 3 ust.1).

Ustawa wymienia również przypadki, w których udziela się pomocy społecznej. Według Ustawy pomocy społecznej udziela się osobom i rodzinom w szczególności z powodu:

- ❖ ubóstwa,
- ❖ sieroctwa,
- ❖ bezdomności,
- ❖ bezrobocia,
- ❖ niepełnosprawności,
- ❖ długotrwałej lub ciężkiej choroby,
- ❖ przemocy w rodzinie,
- ❖ potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności,

- ❖ bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych,
- ❖ braku umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze,
- ❖ trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy,
- ❖ trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego,
- ❖ alkoholizmu lub narkomanii,
- ❖ zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej,
- ❖ klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Uwarunkowania prawno-społeczne

Strategia obejmuje wszystkie obszary polityki społecznej, mające wpływ na poprawę funkcjonowania lokalnej społeczności, na jej treść mają więc wpływ również następujące akty prawne:

- 1. Ustawa z dnia 28 listopada 2003r. o świadczeniach rodzinnych**
- 2. Ustawa z dnia 13 czerwca 2003r. o zatrudnieniu socjalnym**
- 3. Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994r. o ochronie zdrowia psychicznego**
- 4. Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej**
- 5. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie**
- 6. Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982 r.**
- 7. Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii**
- 8. Ustawa z dnia 7 września 2007r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów**
- 9. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej**
- 10. Ustawa z dnia 20 marca 2015r. o rynku pracy i służbach zatrudnienia**
- 11. Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych**
- 12. Ustawa z dnia 21 czerwca 2001r. o dodatkach mieszkaniowych**
- 13. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym**
- 14. Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 roku o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych**

15. Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994r. O ochronie zdrowia psychicznego

16. Ustawa z dnia 25 lutego 1964 roku Kodeks rodzinny i opiekuńczy

17. Ustawa z dnia 04 kwietnia 2014r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Suchań jest zgodna z strategicznymi i programowymi dokumentami, które funkcjonują na poziomie europejskim, ogólnopolskim, wojewódzkim i gminny.

Tworzą one zarysy warunków, do podejmowania działań w zakresie rozwiązywania problemów społecznych, ale także do rozwoju środowiska lokalnego.

Metodologia opracowania dokumentu

Biorąc pod uwagę dużą aktywność lokalnego samorządu przyjęto, że „Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Suchań” została opracowywana z udziałem materiałów, analiz statystycznych zgromadzonych i opracowanych przez poszczególne referaty Urzędu Miejskiego, Ośrodek Pomocy Społecznej, Powiatowy Urząd Pracy w Stargardzie, Posterunek Policji w Suchaniu, Urząd Statystyczny oraz pozostałe jednostki organizacyjne Gminy, a także wyniki z badań opinii publicznej mieszkańców gminy. Informacje te pozwoliły na dobre zdiagnozowanie problemów społecznych oraz inwentaryzację zasobów Gminy, służących do ich rozwiązywania.

Poszukując informacji o aktualnej skali zapotrzebowania na świadczenia pomocy społecznej przez mieszkańców gminy Suchań wykorzystano dane za lata 2021 - 2024 zawarte w sprawozdaniach MRPiPS 03 oraz w Ocenie Zasobów Pomocy Społecznej świadczące o wielkości zapotrzebowania zgłaszanego przez mieszkańców Gminy na pomoc społeczną.

Przeprowadzona analiza danych pozwoliła ocenić:

- ❖ jakie deficyty w zaspokojeniu potrzeb socjalnych występują na terenie Gminy,
- ❖ jakiego rodzaju wsparcie świadczy Ośrodek Pomocy Społecznej,
- ❖ jakie kategorie problemów społecznych najczęściej determinują zapotrzebowanie na świadczenie pomocy społecznej, czyli co najczęściej powoduje, że określona liczba mieszkańców znajduje się w sytuacji, w której bez pomocy (najczęściej w postaci zasiłków) nie jest w stanie zapewnić sobie i swoim rodzinom socjalnej egzystencji.

W statystyce sporządzanej przez Ośrodek Pomocy Społecznej można znaleźć informacje o przyczynach, z powodu których mieszkańcy korzystają z pomocy społecznej w poszczególnych latach. Poszczególne kategorie problemów, dla których dokonywane są obliczenia w tabelach, odpowiadają powodom przyznawania pomocy społecznej wymienionym w art. 7 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r.

Jako istotną cechę problemów społecznych w gminie Suchań, przyjęto liczę osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej i odniesiono je do zjawisk warunkujących przyznawanie tej pomocy.

Do przedstawienia sytuacji rynku pracy w gminie Suchań wykorzystano sprawozdania dotyczące bezrobocia rejestrowanego. W oparciu o uzyskane informacje i materiały został przygotowany dokument, który pozwoli na racjonalizację lokalnej polityki społecznej oraz wskaże obszary, które w najbliższym czasie powinny stać się przedmiotem szczególnej troski władz lokalnych.

Zewnętrzne konteksty Strategii

Dokument, jakim jest Strategia, musi nie tylko odpowiadać na wyzwania, jakie stawia jej społeczna rzeczywistość, ale również wykazać się zgodnością z innymi znaczącymi dokumentami regulującymi działania polityki społecznej państwa.

Zapisy Strategii zgodne są z założeniami takich dokumentów jak:

1. „Strategia Rozwoju Polski do 2035 r.” to kluczowy dokument strategiczny polskiego państwa, określający cele i kierunki rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym.

Motywnym przewodnim Strategii jest poszukiwanie nowej równowagi między:

- **konkurencyjnością gospodarki**, czyli jej zdolnością do utrzymania wysokiego wzrostu gospodarczego,
- **spójnością społeczną i terytorialną**, czyli dbałość o dobrą jakość życia wszystkich obywateli niezależnie od ich miejsca zamieszkania,
- **bezpieczeństwem kraju**, rozumianym nie tylko jako siła militarna, ale także odporność społeczeństwa i instytucji państwa na sytuacje kryzysowe.

Cel 1: Łagodzenie zmian demograficznych i adaptacja do nich:

Priorytet 1.5: Dobre zdrowie i aktywne starzenie się

2. Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2030

STRATEGIA ROZWOJU KAPITAŁU SPOŁECZNEGO (współdziałanie, kultura, kreatywność)

2030 została przyjęta Uchwałą Rady Ministrów w dniu 27 października 2020r.

Cel szczegółowy 4: Redukcja ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz poprawa dostępu do usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne

3. Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)–

SOR została przyjęta przez Radę Ministrów 14 lutego 2017 r. SOR jest aktualizacją średniookresowej strategii rozwoju kraju, tj. Strategii Rozwoju Kraju 2020. Jest obowiązującym, kluczowym dokumentem państwa polskiego w obszarze średnio-i długofalowej polityki gospodarczej.

Głównym celem SOR jest „Tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym”

Cel szczegółowy II. Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony (obszary: Spójność społeczna, Rozwój zrównoważony terytorialnie);

Kierunki interwencji :

- Aktywna polityka prorodzinna

Działania do 2030 r.: ➤ Wdrażanie i aktualizacja rozwiązań prawno-organizacyjnych oraz finansowych na rzecz wsparcia psychologicznego, zdrowotnego, społecznego, funkcjonalnego i ekonomicznego rodzin z osobami niepełnosprawnymi.

- Poprawa dostępności do usług, w tym społecznych i zdrowotnych

Działania do 2030 r.:

➤ Optymalizacja mobilności przestrzennej w dojazdach do pracy oraz racjonalizacja przestrzennej lokalizacji obiektów świadczących usługi społeczne (w tym edukacyjne i zdrowotne).

➤ Poprawa dostępu do produktów i usług umożliwiających mobilność społeczną i zawodową, oraz zwiększających autonomię funkcjonowania społecznego (np. teleopieki, sprzętu rehabilitacyjnego, sprzętu kompensacyjnego, innowacyjnych technologii wspomagających dla osób starszych, niesamodzielnych i niepełnosprawnych, bezpiecznych środków/usług transportowych, nowoczesnego sprzętu komputerowego).

➤ Wzmocnienie socjalnej i zdrowotnej funkcji placówek edukacyjnych i oświatowych.

- Wsparcie grup zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem oraz zapewnienie spójności działań na rzecz integracji społecznej

➤ Tworzenie i wdrażanie sieci usług i programów aktywizacyjnych, rehabilitacyjnych, resocjalizacyjnych (w szczególności dla osób z niepełnosprawnością) – od aktywizacji społecznej do włączenia społecznego i zawodowego. Wzmacnianie więzi międzypokoleniowych i między sąsiedzkich w otoczeniu osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

4. Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2030 roku. Ekonomia Solidarności

Społecznej przyjęty Uchwałą nr 164 Rady Ministrów z dnia 12 sierpnia 2014 r. w sprawie

przyjęcia programu pod nazwą „Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2023 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej” zmieniony Uchwałą nr NR 212 RADY MINISTRÓW z dnia 26 października 2022 r.

Cele szczegółowe:

- Wspieranie trwałego partnerstwa podmiotów ekonomii społecznej i solidarnej z samorządem terytorialnym w realizacji usług społecznych użyteczności publicznej oraz zadań publicznych w zakresie rozwoju lokalnego.
 - Zwiększenie liczby wysokiej jakości miejsc pracy w przedsiębiorstwach społecznych dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.
 - Zwiększenie konkurencyjności podmiotów ekonomii społecznej i solidarnej na rynku.
- Upowszechnienie pozytywnych postaw wobec ekonomii społecznej i solidarnej.

5. Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do 20230r. przyjęta uchwałą nr VIII/100/19 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego w dn. 28 czerwca 2019 r.

I Cel strategiczny – Otwarta społeczność. Świadomi mieszkańcy i zaangażowane społeczności – otwarte i przygotowane na wyzwania przyszłości.

1.1 Wzmocnienie potencjału demograficznego i funkcji rodziny

1.2 Włączenie społeczne i zapewnienie szans rozwojowych wszystkim mieszkańcom regionu

1.3 Rozwój wspólnotowości i tworzenie kapitału społecznego

6. Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Gminy Suchań na lata 2020 –2030. Dokument przyjęty Uchwałą nr IX/88/19 Rady Gminy z dnia 19.12.2019 r. jest kluczowym dokumentem planistycznym, wskazującym długofalowe kierunki rozwoju i działania, które przyczynią się do rozwoju Gminy Suchań.

Cel strategiczny nr 1 Wzrost aktywności i integracji mieszkańców oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu mieszkańców.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Suchań na lata 2026-2030 uwzględnia założenia w opracowywanych programach , których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka. Aktualnie są to:

-Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Suchań na lata 2026-2029 ,

-Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2026-2030 ,

-Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Domowej oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Domowej w Gminie Suchań na lata 2026-2030,

1. Charakterystyka Gminy

1.1. Demografia

Liczba mieszkańców

Ogólna liczba mieszkańców gminy Suchań ulega nieznacznemu spadkowi. W skład Gminy wchodzi miasto Suchań oraz wsie: Brudzewice, Modrzewo, Nosowo, Sadłowo, Słodkowo, Słodkówko, Suchanówko, Tarnowo, Wapnica i Żukowo. Zmiany, jakie aktualnie występują, dotyczą głównie liczby mieszkańców wiejskich terenów Gminy, która z roku na rok maleje. Jednakże nadal utrzymuje się przewaga osób zamieszkujących tereny wiejskie, aktualnie osoby te stanowią ok.66% wszystkich mieszkańców gminy. Zjawisko to jest charakterystyczne dla tego typu obszarów, gdzie co prawda młodzi ludzie z terenów wiejskich przenoszą się do większych aglomeracji w celu uzyskania wykształcenia i zdobycia pracy, o którą bardzo trudno na wsi, jednak z kolei na wieś przybywa coraz więcej ludności podążając za modą na zdrowy styl życia, z dala od większych aglomeracji miejskich.

Liczbę mieszkańców z podziałem na płeć oraz miejsce zamieszkania w latach 2021-2024 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 1. Liczba mieszkańców Gminy

	ogółem	Liczba	
		kobiet	mężczyzn
2021	4230	2107	2123
2022	4083	2029	2054
2023	4068	2018	2050
2024	4060	2020	2040

Źródło: BDL GUS

Analiza danych pozyskanych ze stron Głównego Urzędu Statystycznego ukazała duże fluktuacje liczby ludności w ostatnich 18 latach. W roku rozpoczęcia analizowania danych (2021) liczba ludności na terenie Gminy wynosiły 4230 . W przeciągu 4 lat liczba ta zmalała o 4,02 % do poziomu 4060 mieszkańców. Mimo ciągłej fluktuacji liczby mieszkańców, na terenie Gminy Suchań, dane prezentują trend malejący. Zakłada się, że brak podjęcia jakichkolwiek działań będzie pogłębiał problemy i liczba mieszkańców z roku na rok będzie spadać.

Struktura wiekowa mieszkańców

Struktura wiekowa społeczności Gminy z podziałem na osoby w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym została zestawiona w tabeli poniżej.

Tabela 2. Struktura grup ekonomicznych w gminie Suchań

Ekonomiczna grupa wieku	Liczba mieszkańców Gminy w danej grupie			
	2021	2022	2023	2024
Ludność w wieku przedprodukcyjnym	849	796	798	793
Ludność w wieku produkcyjnym	2575	2440	2418	2386
Ludność w wieku poprodukcyjnym	806	847	852	881

Źródło: GUS

Z powyższych danych wynikają ważne dla rozwoju społeczno – gospodarczego wnioski:

- ❖ liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym wykazuje tendencję spadkową,
- ❖ w Gminie odsetek liczby ludności w wieku produkcyjnym, a więc potencjalnie czynnych zawodowo, z roku na rok maleje,
- ❖ Wzrasta liczba ludności w wieku poprodukcyjnym.

Na terenie Gminy dostrzegany jest narastający niż demograficzny. Można spodziewać się, iż w najbliższych latach nastąpi spadek liczby dzieci uczęszczających do szkół podstawowych (małe liczebności grup: noworodków i niemowląt oraz dzieci w wieku przedszkolnym).

Z powyższych danych można wysunąć wniosek, iż na terenie gminy Suchań da się zauważyć pierwsze symptomy trendu starzenia się społeczeństwa (liczba młodzieży z roku na rok maleje a liczba osób w wieku poprodukcyjnym rośnie). Jest to spowodowane coraz mniejszą liczbą urodzeń oraz wejściem w wiek produkcyjny osób młodych, urodzonych w latach wyżu demograficznego. Dlatego też można przypuszczać, iż jeżeli nadal będzie maleć liczba osób w wieku przedprodukcyjnym, to w najbliższym czasie grupa osób w wieku poprodukcyjnym będzie rosła. Będzie to spowodowane tym, iż część osób z grupy w wieku produkcyjnym przejdzie do następnej grupy wiekowej, co wpłynie na wzrost osób w wieku poprodukcyjnym i pogłębi efekt starzenia się społeczeństwa w Gminie. Stopniowo malejący, choć nadal wysoki odsetek ludności w wieku przedprodukcyjnym może z kolei w niedługim czasie mocniej oddziaływać na lokalny rynek pracy, a w grupie wiekowej dzieci i młodzieży nastąpi pogłębiająca się tendencja spadkowa liczby osób w tej grupie.

Migracje

W badanym okresie saldo migracji ulega znacznym wahaniom. W poniższym zestawieniu przedstawiono cztery lata.

Tabela 3. Saldo migracyjne ludności w latach 2021-2024

	Zameldowania	Wymeldowania	Saldo migracji
2021	32	40	-8
2022	37	34	3
2023	13	26	-13
2024	46	40	6

Źródło: GUS

Według powyższych danych na terenie Gminy w ostatnich latach obserwowane jest występowanie na przemian dodatniego salda migracji i ujemnego na dość wysokim poziomie. Wpływ na taki stan rzeczy ma przede wszystkim bardzo wysoki odsetek osób wymeldowujących się z terenu Gminy.

Wykształcenie

Na terenie Gminy Suchań sieć dydaktyczna zapewniająca wykształcenie składa się ze Szkoły Podstawowej w Suchaniu im. Janusza Kusocińskiego oraz dwóch przedszkoli : Niepubliczne Przedszkole „Słoneczko” Towarzystwa Przyjaciół Dzieci w Suchaniu i Niepubliczne Przedszkole Towarzystwa Przyjaciół Dzieci w Wapnicy, Żłobek w Suchaniu prowadzony przez Towarzystwo Przyjaciół Dzieci w Szczecinie .

Struktura wykształcenia mieszkańców Gminy według Narodowego Spisu Powszechnego z 2021 roku 21,1% ludności posiada wykształcenie wyższe, 3,1% wykształcenie policealne, 12,1% średnie ogólnokształcące, a 21,4% średnie zawodowe. Wykształceniem zasadniczym zawodowym legitymuje się 21,2% mieszkańców gminy Suchań, gimnazjalnym 3,5%, natomiast 14,3% podstawowym ukończonym. 3,2% mieszkańców zakończyło edukację przed ukończeniem szkoły podstawowej.

Źródło: GUS

1.2. Rynek pracy

Wiodącym kierunkiem gospodarczym gminy Suchań jest rolnictwo. Oprócz tego w gminie funkcjonuje drobny przemysł metalowy, przedsiębiorstwa rolno – spożywcze i usługowe. Obecnie wskaźnik bezrobocia w Gminie wykazuje wyraźną tendencję spadkową. Charakterystykę bezrobocia rejestrowanego w Gminie Suchań w latach 2021-2024 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 4. Liczba osób bezrobotnych

	2021	2022	2023	2024
ogółem	113	111	96	105
mężczyźni	54	45	48	50
kobiety	59	55	48	55

źródło: GUS

Charakterystyka ogólnej liczby osób pracujących na przestrzeni lat 2022-2024 została przedstawiona w poniższej tabeli.

Tabela 5. Liczba osób pracujących

	2022	2023	2024
ogółem	1 345	1328	1287
mężczyźni	765	749	712
kobiety	590	579	575

Źródło: GUS

W Gminie Suchań, zarówno wśród pracujących kobiet jak i mężczyzn, poziom zatrudnienia jest na równym poziomie dla obu tych grup. Jedynie w 2024 r. zauważa się spadek liczby osób zatrudnionych. Struktura osób pracujących, czyli stosunek liczby kobiet do liczby mężczyzn pracujących w ciągu ostatnich trzech lat, przedstawia się różnorodnie, jednakże nadal utrzymuje się przewaga liczby mężczyzn wśród osób pracujących.

Bezrobocie rejestrowane w gminie Suchań wynosiło w 2024 roku 6,9%. Bezrobocie w województwie zachodniopomorskim w 2024 roku wyniosło 6,8%, co stanowiło 10. miejsce w kraju pod względem stopy bezrobocia. W porównaniu do 2023 roku, liczba bezrobotnych

zarejestrowanych wzrosła o 0,1% do 39,7 tys. osób, co stanowiło 5,0% populacji bezrobotnych w Polsce.

1.3. Gospodarka

Rolnictwo

Gmina Suchań jest gminą miejsko-wiejską o charakterze rolniczym. Powierzchnia gminy wynosi 133,1 km² i stanowi 8,8 % ogólnej powierzchni powiatu, co daje jej 8 miejsce wśród 10 gmin powiatu. Ogółem użytki rolne zajmują powierzchnię 98,21 km², co stanowi 73,78% powierzchni Gminy, a lasy i zadrzewienia zajmują powierzchnię 23,56 km² ok. 17,7 %.

Strukturę użytków na terenie Gminy przedstawia poniższa tabela.

Tabela 6. Struktura użytkowania gruntów na terenie gminy Suchań

	użytki rolne					Lasy	pozostałe
	Ogółem w tym:	grunty orne	sady	łąki	pastwiska		
Gmina Suchań	98,21 km ²	73,24 km ²	0,44 km ²	11,42 km ²	13,11 km ²	23,56 km ²	16,36 km ²

Źródło: Zasoby własne Gminy z 2024r.

Według danych z Powszechnego Spisu Rolnego, który został przeprowadzony w 2020 roku na terenie Gminy Suchań w 2020 roku funkcjonowały 282 gospodarstwa rolne. Ponad 40,07 % z nich wielkością nie przekraczało 5 hektara. Pozytywną tendencją, która ma wpływ na dobrą kondycję produkcji rolnej jest to, iż ponad 60,28 % wszystkich użytków rolnych skupiona jest w gospodarstwach mających 15 ha i więcej. Duże zróżnicowanie i rozdrobnienie produkcji rolnej w przyszłości mogłyby prowadzić do problemów związanych z ekonomiczną nie wydolnością gospodarstw na terenie Gminy.

Pozarolnicza działalność gospodarcza

Wiodącym kierunkiem gospodarczym gminy jest rolnictwo. Oprócz tego w gminie funkcjonuje drobny przemysł metalowy, przedsiębiorstwa rolno – spożywcze i usługowe.

Brak uciążliwego przemysłu, dogodne położenie komunikacyjne, sprzyjające warunki dla wypoczynku, dolina rzeki Iny, jeziora Wapnica i Sierakowo, sprzyjają rozwojowi różnych form wypoczynku, a w szczególności agroturystyki.

Na terenie Gminy Suchań w ewidencji działalności gospodarczej na koniec 2024r. zarejestrowanych było 275 podmiotów gospodarczych.

Zarejestrowane podmioty to zdecydowana większość firmy jednoosobowe lub zatrudniające najbliższą rodzinę. Jest to najliczniejsza grupa podmiotów, w których zatrudnienie nie przekracza 10 osób.

Rynek pracy w Gminie tworzą głównie sektor oświatowy, Urząd Miejski, zakłady budżetowe oraz następujące min. firmy:

- ❖ „Kurdek” Sp. Jawna – stacja paliw wraz z restauracją „Garaż”,
- ❖ "EURO-FLOOR" Rafał Szczerba,
- ❖ _EURO-FLOOR Kwiatkowski Wojciech
- ❖ Usługi Przewozowe Krzysztof Dąbek – transport pasażerski rozkładowy,
- ❖ FINKOWIAT - PRODUKCJA KONTENERÓW Katarzyna Finkowiat-Szymczak
- ❖ KAMIENIARSTWO Marek Bentkowski ,
- ❖ Piekarnia – Cukiernia „ Łasuch”,
- ❖ Przewóz Osób „POL-BUS” Tomasz Sochacki,
- ❖ USŁUGI OGÓLNOBUDOWLANE Radosław Kubera
- ❖ Usługi Ogólnobudowlane BOCZEK Paweł Szczerba
- ❖ Trak –Bud – produkcja wyrobów tartacznych.
- ❖ Sieć sklepów „Dino”,
- ❖ Stacje paliw Orlen
- ❖ Zbigniew Kacpura Blacharstwo Lakiernictwo Mechanika Pojazdowa
- ❖ Zakład Produkcyjno Usługowy - Handlowy Wyroby Metalowe Dariusz Finkowiat

1.4. Infrastruktura mieszkaniowa

Na terenie Gminy Suchań w 2024 roku istniało 874 budynków mieszkalnych, z czego większość zlokalizowana była na obszarach wiejskich Gminy. Mimo negatywnych trendów związanych ze spadkiem liczby mieszkańców, z roku na rok na terenie Gminy odnotowuje się przyrost liczby lokali mieszkalnych. Od roku 2020 na terenie Gminy powstało 19 nowych lokali mieszkalnych, z czego ok. 50% powstało na obszarach wiejskich Gminy.

Urząd Gminy w swoich zasobach posiada 17 mieszkań są to mieszkania komunalne i socjalne.

1.5. Infrastruktura społeczno-socjalna

Edukacja

Jednym z zadań priorytetowych przyjętych przez rząd w Polsce, jest wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży. Cel ten można osiągnąć rozpoczynając edukację od wychowania przedszkolnego poprzez dobrze zorganizowane szkolnictwo podstawowe, gimnazjalne oraz możliwość dalszej nauki w szkołach średnich i wyższych.

Przedszkola

Na terenie Gminy działają dwa niepubliczne przedszkola w Wapnicy i w Suchaniu. Przedszkola prowadzone są przez Towarzystwo Przyjaciół dzieci Oddział Regionalny w Szczecinie. W placówce nadrzędnym celem programowo - wychowawczym jest wszechstronny rozwój dziecka i szczęśliwe dzieciństwo. Towarzystwo Przyjaciół dzieci Oddział Regionalny w Szczecinie prowadzi również w Suchaniu żłobek, w którym opiekę mają zapewnione dzieci od 20 tygodnia do 3 roku życia.

Przedszkolaki oraz ich rodzice biorą czynny udział w wielu imprezach cyklicznych organizowanych przez przedszkole. Corocznie organizowane są m.in. imprezy: Pasowanie na Przedszkolaka, Mikołajki, Zabawa Karnawałowa, Dzień Babci i Dziadka, Dzień Przedszkolaka oraz Dzień Dziecka. Organizowane są także wycieczki, pikniki, zawody sportowe, liczne konkursy oraz festyny. W ramach zajęć pozaszkolnych w przedszkolach organizowane są spotkania z logopedą i z psychologiem.

Na terenie gminy funkcjonują również dwie Placówki Wsparcia Dziennego prowadzone przez Towarzystwo Przyjaciół dzieci Oddział Regionalny w Szczecinie w Tarnowie i Suchanówku. Na terenie gminy funkcjonują również świetlice dla dzieci i młodzieży prowadzone przez Gminę Suchań tj. Świetlica w Gminnym Domu Kultury w Suchaniu oraz świetlica w Wapnicy.

Szkoła podstawowa

Na mocy Uchwały Nr IV/37/2019 Rady Miejskiej w Suchaniu z dnia 26 marca 2019 roku ustalono plan sieci publicznych szkół podstawowych, dla których organem prowadzącym jest Gmina Suchań. Tworzy go Szkoła Podstawowa im. Janusza Kusocińskiego w Suchaniu, z siedzibą ul. Kardynała Augusta Hlonda 1, 73 - 132 Suchań.

Uczniowie gminy Suchań mogą rozwijać swoje uzdolnienia w ramach zajęć pozalekcyjnych w klubach sportowych oraz kołach przedmiotowych i zainteresowań. Są nimi m.in. koła informatyczne, wokalne i taneczne, gazetki szkolne oraz koło dziennikarskie.

W ciągu roku szkolnego w Szkole Podstawowej w Suchaniu organizowanych jest wiele imprez mających charakter edukacyjny i sportowy w tym m.in. Pasowanie na uczniów pierwszych klas, Dzień Samorządności, Bal Jesieni, Międzynarodowy Dzień Młodzieży oraz Praw Człowieka, Wigilia, Dzień Dziecka, Patrona Szkoły, Obchody Rocznic Odzyskania Niepodległości i Uchwalenia Konstytucji 3-go Maja, zabawy, konkursy, festiwale i festyny oraz wiele innych imprez związanych ze świętami państwowymi. Realizowane są również programy o tematyce profilaktyki uzależnień oraz promujące zdrowy styl życia.

Ponadto w Gminie Suchań organizowanych jest kilka imprez o zasięgu gminnym i międzygminnym, i jest to Sprzątanie Świata, Międzyszkolny Festiwal Piosenki, Gminne Obchody Dnia Walki z Rakiem i Promocji Zdrowia oraz Festyn Gminny , Dni Suchania, Dożynki Gminne.

Sport

Na terenie Gminy działa Zespół Sportowy „ORKAN SUCHAŃ”, który istnieje od 1946r. Poza rozgrywkami Klub jest współorganizatorem turnieju gminnego piłki nożnej w trakcie obchodów Dni Suchania oraz organizatorem zimowego turnieju halowej piłki nożnej.

Ponadto przy Zespole Szkół w Suchaniu działa Uczniowski Klub Sportowy „KUSY”, który zajmuje się rozwijaniem różnych form kultury fizycznej w środowisku dzieci i młodzieży szkolnej, ze szczególnym uwzględnieniem lekkoatletyki, tenisa stołowego oraz piłki ręcznej, nożnej i unihokeja.

W ramach funkcjonowania wspomnianych klubów organizowane są rozgrywki Ligi Halowej Piłki Nożnej oraz inne liczne zawody sportowe, turnieje unihokeja.

Kultura

Sieć placówek kulturowych gminy stanowią:

- ❖ w Suchaniu: Świetlica funkcjonująca przy Gminnym Domu Kultury w Suchaniu, Gminna Biblioteka Publiczna, Dom Dziennego pobytu dla seniorów „SENIOR +”;
- ❖ sześciu miejscowościach w prowadzone są Kluby Seniora, gdzie odbywają się zarówno zajęcia warsztatowe jak i gimnastyczne dla seniorów,
- ❖ zajęcia z opiekunem prowadzone są w miejscowości Wapnicy,

Poniżej zamieszczono bardziej szczegółowy opis działalności poszczególnych jednostek:

- ❖ Gminna Biblioteka Publiczna w Suchaniu – zgodnie ze statutem, celem działalności instytucji jest rozwijanie i zaspakajanie potrzeb czytelniczych mieszkańców, upowszechnianie wiedzy oraz rozwój kultury. Do głównych zadań instytucji należą: edukacja kulturalna i wychowanie przez sztukę, gromadzenie, opracowanie materiałów bibliotecznych, ze szczególnym uwzględnieniem materiałów dotyczących własnego regionu, udostępnianie zbiorów bibliotecznych na miejscu, wypożyczenie do domu oraz prowadzenie wypożyczeń międzybibliotecznych, prowadzenie działalności informacyjno-bibliograficznej, popularyzacja książki i czytelnictwa, współdziałanie z bibliotekami innych sieci, instytucjami upowszechniania kultury, organizacjami i stowarzyszeniami w rozwijaniu i zaspokajaniu potrzeb oświatowych i kulturalnych społeczeństwa, doskonalenie form i metod pracy bibliotecznej, prowadzenie działalności wystawienniczej, tworzenie warunków dla rozwoju folkloru, a także rękodzieła ludowego i artystycznego oraz rozpoznawanie, rozbudzanie i zaspokajanie potrzeb oraz zainteresowań kulturalnych. Biblioteki współpracują również ze szkołami, radami sołeckimi czy kołami kół gospodyń wiejskich. Organizują wiele imprez dla dzieci i młodzieży.
- ❖ Gminny Dom Kultury w Suchaniu – głównym zadaniem jednostki jest organizowanie życia mieszkańców. Jednostka kultury jest odpowiedzialna za organizację cyklicznych imprez kulturalnych zrzeszających mieszkańców, w tym: dzień kobiet, dzień dziecka, dożynki, Dni Suchania, dzień seniora i inne. W swojej działalności Gminny Dom Kultury często współpracuje z placówkami szkolnymi, a także z organizacjami społecznymi prowadzącymi działalność na terenie Gminy. Odrębna oferta kulturalna oferowana jest do dzieci i młodzieży, które mogą rozwijać swoje uzdolnienia w zespołach artystycznych i kołach zainteresowań prowadzonych przez Szkołę Podstawową w Suchaniu oraz Gminnym Domu Kultury w Suchaniu.

- ❖ Świetlica w miejscowości Wapnica. W placówce organizowane są wydarzenia kulturalno-edukacyjne, w tym zabawy karnawałowe, koncert noworoczny, zajęcia dla dzieci w trakcie ferii zimowych, wystawy i inne zajęcia.
- ❖ Tradycję kultywują oraz rozwijają lokalną kulturę Koła Gospodyń Wiejskich, a także Lokalny Zespół Ludowy Suchanianski, uczestniczący w większości uroczystości organizowanych na terenie Gminy. Najważniejsza impreza Gminy to Dni Suchania oraz Gminne Dożynki.
- ❖ W sześciu miejscowościach tj. w Tarnowie, Nosowie, Żukowie, Wapnicy, Sadłowie, Brudzewicach funkcjonują Kluby Seniora, w których prowadzone są zajęcia warsztatowe oraz gimnastyczne dla seniorów z naszej gminy. Kluby powstały w ramach pozyskanych środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus (EFS+) w ramach programu Fundusze Europejskie dla Pomorza Zachodniego 2021-2027, a aktualnie działalność Klubów kontynuowane .

Ochrona zdrowia

Ochronę zdrowia należy traktować jako jeden z najważniejszych czynników decydujących o poziomie życia ludności. Wprowadzona reforma służby zdrowia negatywnie wpłynęła głównie na dostępność do usług medycznych mieszkańców wsi. W Gminie funkcjonuje Niepubliczny Ośrodek Zdrowia ASKLEPIOS oraz świadczone są usługi medyczne w tym m.in. stomatologiczne i pediatryczne.

W Gminie realizowane są profilaktyczne programy zdrowotne organizowane w szkołach na podstawie Gminnego Programu Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii. Ponadto corocznie realizowany jest „Tydzień walki z rakiem i promocji zdrowia”, w ramach którego organizowane są bezpłatne badania mammograficzne.

Od 2018 r. na terenie gminy Suchań działa Gminny Punkt Rehabilitacji przy ul. Pomorskiej 72, gdzie świadczone są usługi rehabilitacyjne dla mieszkańców gminy Suchań, którzy uzyskali skierowanie od lekarza podstawowej opieki zdrowotnej lub lekarza specjalisty.

W ramach usług świadczone są usługi :

- 1) laseroterapia - grupa zabiegów terapeutycznych, w których stosuje się lasery medyczne, do wspomaganie leczenia m.in. dolegliwości bólowych,
- 2) terapię ultradźwiękowa - polega na oddziaływaniu poprzez skórę na głębiej położone struktury ciała falą ultradźwiękową,
- 3) światłolecznictwo - metoda leczenia światłem wykorzystująca jego naturalne lub sztuczne źródła,

- 4) magnetoterapia- metoda leczenia pulsującym polem magnetycznym niskiej częstotliwości, wskazana i zalecana do stosowania przy stanach zapalnych.
- 5) elektroterapia - to zabiegi, w których stosuje się różnego rodzaju prądy lecznicze, stałe bądź zmienne, o różnej częstotliwości,
- 6) krioterapia – leczenie zimnem, zalecane m.in. przy ostrych i przewlekłych chorobach stawów i chrząstek stawowych,
- 7) masaże ,
- 8) kinezyterapia – metoda lecznicza, w której wykorzystuje się ruch jako środek leczniczy.

Świadczenia w ramach programu udzielane są bezpłatnie.

Pozostałe usługi medyczne (specjalistyczne oraz szpitalne) świadczone są przez szpitale i prywatne gabinety specjalistyczne w Stargardzie i Szczecinie.

Bezpieczeństwo Publiczne

Zapewnienie bezpieczeństwa publicznego na obszarze powiatu stargardzkiego należy do zadań Komendy Powiatowej Policji w Stargardzie, która realizuje swoje zadania przy pomocy jednostek podległych – posterunków policji w Chociwlu, Dobrzanach, Dolicach, Ińsku oraz Suchaniu. Posterunek Policji w Suchaniu znajduje się w centrum miasta, przy ul. Pomorskiej 72.

Obszar Gminy Suchań podlega pod rejon działania Komendy Państwowej Straży Pożarnej w Stargardzie Komenda jest zawodową, umundurowaną jednostką organizacyjną ochrony przeciwpożarowej wyposażoną w specjalistyczny sprzęt, przeznaczoną do walki z pożarami, klęskami żywiołowymi i innymi miejscowymi zagrożeniami.

Na obszarze Gminy Suchań funkcjonują dodatkowo trzy ochotnicze straże pożarne: Ochotnicza Straż Pożarna w Suchaniu włączona do Krajowego Systemu Ratowniczo – Gaśniczego (KSRG), Ochotnicza Straż Pożarna w Wapnicy również włączona do Krajowego Systemu Ratowniczo - Gaśniczego oraz Ochotnicza Straż Pożarna w Brudzewicach. Zadaniem tego typu jednostek jest zwiększenie skuteczności działań ratowniczych podczas walki z pożarami i innymi klęskami żywiołowymi oraz współdziałanie z PSP w zakresie ratownictwa technicznego, chemiczno - ekologicznego i medycznego, a także podejmowanie działań mających wpływ na poprawę stanu bezpieczeństwa mieszkańców.

2. Analiza głównych problemów społecznych

2.1. Pomoc społeczna w aspekcie występujących problemów społecznych

Codziennemu życiu towarzyszą liczne problemy, które swoim zasięgiem obejmują coraz większą grupę ludzi i coraz młodsze pokolenie. Zmuszają one część społeczności do szukania różnych form pomocy, w tym korzystania z pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej, który realizuje w imieniu Gminy zadania z zakresu pomocy społecznej określonej w ustawie oraz statucie Ośrodka.

Celem działania Ośrodka jest rozpoznawanie i zaspakajanie niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin wymagających pomocy, organizowanie wynikających z tego rozpoznania zadań, a także inspirowanie działalności innych sił społecznych, działających w sferze pomocy społecznej w celu doprowadzenia do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.

Panujące wysokie bezrobocie na terenie gminy Suchań negatywnie wpływa na sytuację materialną i zdrowotną rodzin. Rodziny, które wkroczyły w strefę niedostatku i ubóstwa, nie są w stanie własnymi siłami zaspokoić podstawowych potrzeb życiowych. Nie mogą znaleźć zatrudnienia. Przedłużający się okres pozostawania bez pracy powoduje, że w przypadku choroby lub niepełnosprawności, brak jest uprawnień do świadczeń z ubezpieczenia społecznego tj. do rent inwalidzkich.

Liczbę osób i rodzin korzystających z Ośrodka Pomocy Społecznej w latach 2021-2024 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 7. Liczba osób korzystająca z pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej

Rok	2021	2022	2023	2024
Liczba rodzin	379	370	414	397
Liczba osób w rodzinach	593	572	603	587

Źródło: opracowanie na podstawie danych z OPS w Suchaniu.

Na dzień 31.12.2024r. pomoc z Ośrodka Pomocy Społecznej otrzymało 14,61 % ogółu mieszkańców, w 2021 roku 15,55 %. Liczba rodzin korzystających z pomocy Ośrodka na przestrzeni ostatnich czterech lat zmalała. Można zatem stwierdzić, że sytuacja materialno – bytowa społeczeństwa zamieszkującego gminę Suchań w minimalnym stopniu ulega poprawie, jednak wciąż duża liczba rodzin wymaga wsparcia z systemu pomocy społecznej.

Jak pokazuje powyższa tabela, liczba osób objętych systemem pomocy społecznej ulega zmianom. Wynika to nie zawsze ze skali pojawiających się problemów społecznych, ale przede wszystkim z ubóstwa. Decydujący wpływ na korzystanie z systemu pomocy społecznej w Polsce mają regulacje prawne zawarte w ustawie o pomocy społecznej oraz innych aktach normatywnych. Podstawową przesłanką przyznania świadczeń jest kryterium dochodowe osoby i rodziny.

Od 1 stycznia 2025 roku kryterium to jest na poziomie 1010,00 zł miesięcznie w przypadku osoby samotnie gospodarującej (poprzednio 701,00 zł) i 823,00 zł na osobę w rodzinie (poprzednio 600,00 zł). Niski poziom kwot uprawniających do przyznania świadczeń zawęży liczbę uprawnionych i może istotnie wypaczać skalę występującego ubóstwa. Jednak w ostatnich latach zauważa się wzrost liczby osób korzystających z pomocy Ośrodka, który jest widoczny i wynika z uruchomienia Programu rządowego „ Posiłek w szkole i w domu”, który podwyższa kryterium dochodowe dla rodzin i osób samotnie gospodarujących do 200 % kryterium ustawowego. Stąd też więcej osób wcześniej nie korzystających z pomocy nabyło takie uprawnienie.

Ustawa o pomocy społecznej zawiera zamkniętą listę powodów, dla których każdy mieszkaniec ma prawo skorzystać z systemu pomocy społecznej. Podstawową przesłanką przyznawania pomocy jest spełnienie wspomnianego wcześniej kryterium dochodowego, informującego o istotnym braku środków do życia, zarówno w przypadku osoby samotnie gospodarującej, jak i całej rodziny.

Powody udzielenia pomocy społecznej na terenie gminy Suchań przedstawia poniższa tabela.

Tabela 8. Powody przyznania pomocy

Powody udzielania pomocy i wsparcia	2021	2022	2023	2024
Długotrwała lub ciężka choroba	310	306	351	332
Ubóstwo	64	64	55	53
Bezrobocie	29	26	24	16
Niepełnosprawność	45	43	50	56
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa	21	12	12	8

domowego - ogółem				
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego – ogółem – w tym : rodziny niepełne	9	8	6	4
Potrzeba ochrony macierzyństwa	15	15	12	12
Potrzeba ochrony macierzyństwa – w tym: wielodzietność	15	15	12	12
Alkoholizm	2	1	1	1
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego- w tym : rodziny wielodzietne	5	3	4	4
bezdomność	2	1	3	2
Kłeska żywiołowa lub ekologiczna	1	1	1	3

Źródło : opracowanie na podstawie danych z OPS w Suchaniu.

Według powyższych danych głównym powodem przyznania pomocy społecznej jest przede wszystkim długotrwała lub ciężka choroba i ubóstwo. Stan zdrowia członków rodziny niewątpliwie wpływa na życie i funkcjonowanie całej rodziny ma wpływ na możliwość podjęcia zatrudnienia, przez co jest źródłem problemów. W miarę przedłużania się okresu pozostawania bez pracy problemy te narastają i rodzą się kolejne takie jak frustracje, izolacje czy bezradność życiowa. Równie ważnymi powodami przyznawania pomocy są ubóstwo oraz niepełnosprawność i bezrobocie .

Na realizację przyznawania i wydawania zasiłków celowych Ośrodek Pomocy Społecznej otrzymuje środki finansowe z budżetu gminy, które przeznacza się m.in. na częściowe pokrycie kosztów leczenia i zakup leków, dożywianie uczniów, dofinansowanie zakupu opału i odzieży oraz niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych napraw i remontów w mieszkaniu , kosztów pogrzebu, a także wspiera osoby starsze w formie zasiłków celowych zwłaszcza na zakup opału.

Wszystkie działania podejmowane przez pracowników Ośrodka mają na celu niesienie pomocy rodzinom w ich trudnych sytuacjach życiowych a przyznana pomoc powinna umożliwić im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka.

Na terenie Gminy corocznie realizowany jest Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Program Przeciwdziałania Narkomanii, za opracowanie i realizację których odpowiedzialna jest Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Na terenie Gminy aktywnie działają także Stowarzyszenia. Jednym z nich jest Stowarzyszenie na rzecz rozwoju Gminy Suchań, które swoją działalność rozpoczęło na początku 2006r. Celem statutowym organizacji jest podejmowanie działań zmierzających do wszechstronnego rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy Suchań, uczynienia z niej atrakcyjnego miejsca pracy i wypoczynku, a także zapewnienia jej mieszkańcom szczególnie tym najmłodszym warunków do rozwoju zainteresowań, dostępu do informacji, aktywizacji zawodowej osób starszych oraz szeroko pojętej budowy społeczeństwa obywatelskiego w środowisku lokalnym.

Zadania pomocy społecznej są zadaniami własnymi gminy finansowanymi ze środków własnych gminy oraz z dotacji celowej budżetu wojewody, a także z Europejskiego Funduszu Społecznego.

Strukturę wydatków w latach 2021 - 2024 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 9. Udzielone świadczenia Ośrodka Pomocy Społecznej

Wyszczególnienie zadania	2021	2022	2023	2024
1. Zasiłki stałe	170 051 zł	163 249 zł	169 040 zł	267 911 zł
2. Zasiłki okresowe	13 968 zł	25 684 zł	6 825 zł	5 988 zł
3. Zasiłki celowe i pomoc w naturze	39 796 zł	39 410 zł	92 083 zł	64 339 zł
4. świadczenia niepieniężne z pomocy społecznej „Posiłek w szkole i w domu”	117 210 zł	133 192 zł	127 194 zł	101 477 zł

5. Dodatki mieszkaniowe	12 278 zł	2 844 zł	0 zł	0 zł
6. Składki na ubezpieczenie zdrowotne	40 733 zł	58 528 zł	76 294 zł	99 494 zł
7. Stypendia szkolne	90 561 zł	97 329 zł	81 118 zł	73 538 zł
8. Świadczenia rodzinne oraz składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe	1 823 573 zł	2 029 916 zł	2 693 897 zł	3 138 043 zł
9. Świadczenia wychowawcze	4 003 759 zł	1 709 322 zł	45 016 zł	0 zł
10. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego	191 873 zł	157 986 zł	127 000 zł	130 950 zł
11. Wsparcie rodziny	59 987 zł	76 806 zł	85 421 zł	64 481 zł
12. Usługi opiekuńcze	31 158 zł	44 014 zł	51 806 zł	71 078 zł
13. Dodatek osłonowy	0 zł	449 285 zł	0 zł	142 992 zł
14. Dodatek elektryczny	0 zł	0 zł	81 000 zł	159 480 zł
15. Opłaty za pobyt w Domach Pomocy Społecznej oraz schroniskach dla osób bezdomnych, opłaty noclegownie i ogrzewalnie dla osób bezdomnych	0 zł	0 zł	47 953 zł	118 923 zł
16. Zasiłek dla opiekunów	27 580 zł	9 300 zł	3100 zł	0 zł
17. Dodatek węglowy	0 zł	2 538 000 zł	15 000 zł	
18. Dodatek źródła ciepła	0 zł	620 000 zł	3 000 zł	0 zł
19. Kłeska żywiolowa	0 zł	20 000 zł	0 zł	0 zł
Całkowite wydatki w tym:	6 622 527	8 174 865	3 705 747 zł	4 438 694 zł
- środki własne gminy	186 050	203 567	320 144 zł	362 654 zł
- dotacje	6 436 477	7 971 304	3 304 608 zł	4 076 043 zł

Źródło: dane ze sprawozdań z działalności OPS w Suchaniu

Analizując wysokość nakładów przeznaczonych na pomoc społeczną w Gminie, należy zauważyć, iż nakłady finansowe przeznaczane na wspomaganie osób i rodzin w poszczególnych latach są bardzo zróżnicowane. Taki stan rzeczy jest efektem wprowadzania zmian ustawowych czyniących ośrodek dysponentem środków na świadczenia rodzinne, świadczenia wychowawcze, różnego rodzaju dodatków tj. dodatek węglowy osłonowy, elektryczny itp. które znacząco wpływają na budżet Ośrodka i formy wsparcia dla mieszkańców gminy – co potwierdzają powyżej przedstawione dane.

2.2. Ubóstwo

Brak wystarczających środków do życia jest znaczącym zjawiskiem społecznym na terenie gminy Suchań dla ok. 13,35 % rodzin korzystających z pomocy społecznej. Z pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej w 2024 r. skorzystało 397 rodziny, w tym 53 z powodu ubóstwa. W porównaniu do roku wcześniejszego ogólna liczba rodzin korzystających z pomocy z tego powodu zmalała o 2 rodziny o czym może świadczyć fakt, że sytuacja materialna rodzin na terenie gminy ulega poprawie.

Ponieważ ubóstwo jest spowodowane różnymi czynnikami np. bezrobociem, bezradnością w sprawach prowadzenia gospodarstwa domowego czy alkoholizmem członka rodziny, nie zawsze jest główną przyczyną przyznania pomocy.

Zasiłki z pomocy społecznej są świadczeniami pieniężnymi skierowanymi do rodzin i przyznawane są po przeprowadzeniu wywiadu środowiskowego, ustaleniu oczekiwań co do potrzeby, którą należy zaspokoić i zależą od możliwości finansowych ośrodka. W przypadku ustalenia, że przyznana pomoc przeznaczona będzie niezgodnie z jej przeznaczeniem, pracownik socjalny zmienia formę pomocy z pieniężnej na pomoc w naturze. Sam dokonuje zakupu opału, żywności bądź odzieży.

Ośrodek Pomocy Społecznej udziela pomocy rodzinom także w formie dodatków mieszkaniowych. W latach 2021- 2024 r. pomoc w takiej formie otrzymało średnio 2 rodziny. W 2021 r. z pomocy tej skorzystało 5 rodzin, w roku 2022 2 rodziny. Według danych Ośrodka z roku na rok maleje liczba rodzin korzystających z pomocy w formie dodatków mieszkaniowych, maleje także ogólna kwota przyznanych świadczeń. Adresatami pomocy w tej formie są lokatorzy mieszkań komunalnych, spółdzielczych oraz własnych.

Jednym z widocznych przejawów ubożenia części społeczeństwa jest problem niedożywionych dzieci. Niektóre rodziny same zgłaszają wnioski do OPS o dożywianie dzieci lub

też informacja o takiej potrzebie pochodzi z placówki oświatowej. W gminie Suchań realizowany jest rządowy program “Posiłek w szkole i w domu”. Celem programu jest ograniczenie zjawiska głodu i niedożywienia w szczególności wśród dzieci i młodzieży. W roku 2024 wydano posiłki dla ogółem 42 dzieci. Liczbę dzieci korzystających z darmowych posiłków w szkołach w gminie Suchań przedstawia tabela nr 10.

Tabela 10. Liczba dzieci korzystających z darmowych posiłków

Rok	2021	2022	2023	2024
Liczba dzieci	53	51	49	42
Łączna kwota	29 209,88 zł	38 914,19 zł	32 761,00 zł	58 808,00 zł

Źródło: dane Ośrodka Pomocy Społecznej.

2.3. Bezrobocie

Równowaga lokalnego rynku pracy to jeden z najważniejszych celów polityki rozwoju społeczno-gospodarczej każdej gminy, tak w wymiarze czasu bieżącego jak i wymiarze wielu lat.

Wśród wszystkich problemów społecznych występujących w obecnej polskiej rzeczywistości, bezrobocie wydaje się być jednym z ważniejszych. Nie inaczej jest na terenie gminy Suchań. Bezrobocie dotyka dużej liczby mieszkańców Gminy korzystających z pomocy społecznej (0,39% mieszkańców Gminy)

Według powyższych danych na przestrzeni ostatnich czterech lat liczba osób bezrobotnych, korzystających z powodu bezrobocia z pomocy społecznej zmalała. W miesiącu grudniu 2024r. liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia na terenie gminy Suchań wynosiła 16 osoby. W 2021r. liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia w rodzinie wynosiła 29.

Pomocą dla osób bezrobotnych z terenu Gminy zajmuje się głównie Powiatowy Urząd Pracy w Stargardzie. Działania te wspierane są również przez Urząd Miejski w Suchaniu oraz Ośrodek Pomocy Społecznej.

Bezrobocie często jest przyczyną izolacji społecznej, powoduje obniżenie poczucia własnej wartości a także utraty autorytetu w rodzinie. Stres i utrata stabilizacji powodują często niemożność podejmowania racjonalnych a niekiedy jakichkolwiek decyzji. Pojawia się wtedy apatia i zniechęcenie a także na niepokojącą skalę degradacja dużych grup społecznych i to nie tylko

bezrobotnych, ale także ich rodzin. Zdarza się, że długotrwałym bezrobociem objęci są wszyscy dorośli członkowie rodziny. W rodzinach takich występują często dodatkowe problemy takie jak nieumiejętność przystosowania się do zmieniających się zasad funkcjonowania na rynku pracy, bierność i towarzyszące często tym zjawiskom patologie, głównie nadużywanie alkoholu. Bezrobocie w gminie Suchań przedstawia następująca tabela.

Rodziny, w których żyją osoby bezrobotne, szczególnie długotrwale pozostające bez prawa do zasiłku, z konieczności stają się klientami pomocy społecznej.

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Suchaniu na dzień 31.12.2024r. zarejestrowane były 101 osoby bezrobotne, w tym 46 kobiet.

Dzieci pochodzące z rodzin, w których rodzice są osobami bezrobotnymi, odczuwają własną sytuację materialną jako gorszą, stopniowo mogą izolować się, co jest dotkliwym ograniczeniem naturalnych potrzeb związanych z rozwojem intelektualnym i społecznym. Zawęża się krąg wspólnych zainteresowań rówieśniczych, dzieci przestają być zapraszane do wspólnej nauki i zabawy. Zdarza się także, że jednocześnie z odrzuceniem przez rówieśników z powodu trudnej sytuacji materialnej rodziny, dzieci popadają w sytuacje konfliktowe w szkole z wychowawcami i nauczycielami. Odbija się to wszystko bardzo silnie na postawach dzieci i młodzieży, na ich zachowaniu oraz wartościowaniu zjawisk i osób. Skutkiem bezrobocia w rodzinie jest także osłabienie autorytetu rodziców. W opinii dzieci, zwłaszcza nastolatków, taka sytuacja jest przejawem braku zaradności, nieumiejętności dostosowania się do nowej rzeczywistości społeczno - ekonomicznej czy życiowego nieudacznictwa. Powoduje to zachwianie systemu wartości młodego pokolenia i obniżenie w hierarchii takich wartości jak wykształcenie, uczciwa praca czy solidarność

Powyższe dane wskazują na tendencję spadkową od 2021r. w nielicznym gronie osób bezrobotnych zarejestrowanych z prawem do zasiłku.

2.4. Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego

Znaczącą część klientów OPS stanowią rodziny z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi, choć widać tendencję spadkową. W 2021 roku z tych powodów z pomocy OPS skorzystały 21 rodziny, a w 2024r. 8 rodzin.

Wśród ogólnej liczby rodziny niepełne, w 2024r. stanowiły 50 % ogólnej liczby rodzin oraz rodziny wielodzietne, które stanowiły 50 % ogólnej liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu niezaradności w sprawach rodzinnych i osobistych.

Środowisko rodzinne jest pierwszym środowiskiem wychowawczym w życiu dziecka, w którym nawiązuje ono pierwsze kontakty z innymi ludźmi i zdobywa pierwsze doświadczenia z dziedziny współżycia społecznego. Na środowisko rodzinne składają się: struktura rodziny, atmosfera wychowawcza w domu, warunki materialne i zdrowotne, stopień wykształcenia rodziców i ogólna struktura środowiska.

Zaburzona struktura rodziny, często spotykana wśród świadczeniobiorców Ośrodka, niekorzystnie wpływa na sytuację dziecka oraz na jego więź z rodziną. Rodziny podopiecznych Ośrodka odznaczają się często zaburzoną strukturą w postaci niestabilizowanych formalnie i społecznie związków, rozkładem pożycia małżeńskiego, częstymi zmianami partnerów oraz występuje u nich przemoc skierowana na partnera lub dzieci. W rodzinach zaburzonych, rodzicom brakuje umiejętności tworzenia właściwego klimatu życia rodzinnego, rozładowywania napięć powstałych poza domem, właściwych wzorców komunikacji i dawania rodzinie poczucia bezpieczeństwa a także obdarzania dzieci uwagą. Rodziny te często żyją w takich społecznościach, które nie chcą ingerować w życie innych lub nie potrafią pomóc, gdyż same nie posiadają właściwych wzorców. W wielu sytuacjach dzieci pochodzące z tych rodzin pozostawione są „same sobie”, większość wolnego czasu spędzają wśród rówieśników na podwórku i częściej pojawiają się u nich problemy szkolne. Dzieci odrzucone przez środowisko rodzinne szukają akceptacji wśród rówieśników, łączą się w grupy subkulturowe, zaczynają wagarować, uciekać z domu i popadać w konflikt z prawem.

Dlatego też najczęściej niezaradność rodziny w opiece i wychowaniu własnych dzieci łączy się z innymi dysfunkcjami takimi jak: uzależnienie od środków psychoaktywnych, przemoc domowa, zaburzenia równowagi systemu rodzinnego w sytuacjach kryzysowych, problemy w pełnieniu ról rodzicielskich, małżeńskich, zawodowych wyrażające się m. in. w postaci niedojrzałości emocjonalnej, problemach we współżyciu z ludźmi, trudnościach adaptacyjnych, niezaradności w prowadzeniu gospodarstwa domowego, problemy wychowawcze w środowisku rodzinnym, szkolnym ujawniające się w postaci zachowań buntowniczych, agresywnych, konfliktowych, łamania przez dzieci i młodzież panujących obyczajów, norm i wartości.

Problemy opiekuńczo - wychowawcze, przemoc w rodzinie, konflikty międzypokoleniowe wielokrotnie są przyczyną umieszczania dzieci i młodzieży w placówkach opiekuńczo -

wychowawczych lub resocjalizacyjnych a dla dorosłych ofiar rodzinnej przemocy są powodem szukania schronienia i porad w placówkach i organizacjach pomocowych.

2.5. Niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba

W 2024r. z pomocy OPS z powodu niepełnosprawności skorzystało 56 rodzin, natomiast z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby 332 rodzin.

W badanym okresie 2021 – 2024 zmalała liczba osób korzystających z pomocy Ośrodka z powodu niepełnosprawności. W grupie tych osób w badanym okresie dominowały osoby zamieszkujące tereny wiejskie.

W 2024r. w porównaniu z rokiem wcześniejszym nastąpił spadek liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby.

Osoby niepełnosprawne napotykają na liczne przeszkody związane z samodzielnym funkcjonowaniem. Są to problemy spotykane w życiu codziennym, rodzinie, pracy, urzędach, na ulicy przybierające postać barier: architektonicznych, psychicznych, materialnych, prawnych czy społecznych. Od stopnia niepełnosprawności zależy, czy osoba niepełnosprawna osiągnie odpowiednie wykształcenie, uzyska zatrudnienie, zapewni sobie materialne warunki życia, dostęp do infrastruktury medycznej i rehabilitacyjnej, do systemu edukacji i kultury.

Obok tych utrudnień osoba niepełnosprawna musi pokonać funkcjonujące nadal w społeczeństwie bariery świadomościowe tj. bierność, niezrozumienie, niechęć i niewiedzę.

Na podobne problemy napotykają osoby długotrwale chore, które w okresie choroby mają ograniczone możliwości wypełniania swych ról społecznych.

Problem osób niepełnosprawnych w gminie Suchań jest bliski zarówno pracownikom samorządowym jak i społeczności lokalnej.

Pracownicy Ośrodka poza udzielonymi świadczeniami pieniężnymi czy w naturze, pomagają także w formie pracy socjalnej, która polega na udzielaniu poradnictwa specjalistycznego, pomocy w załatwianiu wielu spraw urzędowych związanych z uzyskaniem świadczeń rentowo-emerytalnych, kierowaniem przed zespoły ustalające stopień niepełnosprawności, uzyskaniem świadczeń alimentacyjnych, kompletowaniem dokumentów o umieszczenie w domu pomocy społecznej oraz organizacja wypoczynku letniego dla dzieci i młodzieży. W 2024r. z tej formy pomocy skorzystało ok. 50 rodzin.

Integracja społeczna osób niepełnosprawnych przez pracę stanowi w Polsce bardzo wymagające i trudne do realizacji zadanie. Istnieje wiele czynników wpływających niekorzystnie na

zatrudnianie osób niepełnosprawnych. Po stronie podażowej są to (poza relatywnie niskimi kwalifikacjami osób niepełnosprawnych): słabe motywacje i liczne bariery instytucjonalno-infrastrukturalne, a po stronie popytu na pracę: niechęć pracodawców i w konsekwencji znaczny koszt ich motywowania oraz ogólnie trudny rynek pracy, charakteryzujący się słabą dynamiką tworzenia miejsc pracy.

Osoby niepełnosprawne są bardzo zróżnicowaną grupą ludzi, w związku z czym konieczna jest polityka, która będzie respektować tę różnorodność. Szczególnej uwagi wymagają osoby o złożonych, wielorakich potrzebach uzależniających je od pomocy innych oraz ich rodziny. Niepełnosprawni są często gorzej wykształceni, co zdecydowanie utrudnia ich funkcjonowanie na rynku pracy. Rodziny posiadające niepełnosprawne dzieci wymagają szczególnej uwagi, jeżeli chodzi o ich edukację i społeczne włączanie oraz możliwości rehabilitacyjne.

Szczególnych wysiłków wymaga rehabilitacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych tj. m.in.: promocja dostępu osób niepełnosprawnych do zatrudnienia oraz budowa systemu wsparcia dla osób chorych psychicznie, których systematycznie przybywa. Wspomniane działania stwarzają możliwość integracji tej grupy osób z pozostałą częścią społeczeństwa. Jednocześnie nadal powinny być konsekwentnie likwidowane bariery architektoniczne, komunikacyjne oraz transportowe, utrudniające osobom niepełnosprawnym funkcjonowanie w społeczeństwie.

2.6. Problemy uzależnień

Jedną z grup dysfunkcyjnych, która także objęta jest pomocą Ośrodka Pomocy Społecznej, stanowią osoby uzależnione od alkoholu. Nadużywanie napojów alkoholowych stanowi dziś bezsprzecznie jeden z poważniejszych problemów. Zjawisko to w gminie Suchań stwarza problem złożony i trudny do przewyciężenia. Szerzące się zjawisko alkoholizmu dotyka wielu mieszkańców Gminy i nie respektuje płci, wieku ani statusu intelektualnego. Jego rozmiar i niszczycielskie działanie daje się zaobserwować wśród klientów pomocy społecznej. Z problemem nadużywania alkoholu pracownicy socjalni spotykają się od wielu lat, niepokojącym jest jednak fakt dużej liczby osób uzależnionych od alkoholu i obniżania wieku pierwszego z nim kontaktu.

W rodzinach, które objęte są pomocą Ośrodka Pomocy Społecznej pracownicy dość często obserwują stwarzanie sytuacji sprzyjających picciu alkoholu, stosowanie zachęty do jego spożywania i przedstawianie łatwości jego zdobywania. Szczęólnego znaczenia w tych rodzinach

nabiera wzorzec picia alkoholu i niekorzystny wpływ rozbieżności między zachowaniem rodziców a wymaganiami stawianymi wobec dziecka co do spożywania alkoholu, brak kontroli ze strony rodziców i stosowanie niewłaściwych metod wychowawczych. W wielu środowiskach daje się zauważyć zjawisko "dziedziczenia" alkoholizmu. Problem nadużywania alkoholu przez podopiecznych pomocy społecznej jest bardzo skomplikowany, ponieważ obok alkoholizmu występują zaburzenia komunikacji między członkami rodziny, bieda, problemy wychowawcze i zdrowotne.

W roku 2021 liczba rodzin objętych pomocą finansową OPS z powodu alkoholizmu wyniosła 2 rodziny, dwa lata później liczba rodzin objętych pomocą z tego powodu wyniosła 1 rodzina.

Praca z tak zaburzonymi klientami OPS jest bardzo trudna, długotrwała i często skazana na niepowodzenie. Z pomocą w pracy z alkoholikami pracownikom socjalnym przychodzi Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Co roku Rada Miejska uchwała Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Na terenie Gminy w 2024 roku funkcjonowało 11 punktów sprzedaży alkoholu, w tym 8 sklepów oraz 2 lokale gastronomiczne. Liczba ta od kilku lat utrzymuje się na tym samym poziomie.

Na terenie Gminy działa Punkt Informacyjno - Konsultacyjny, w którym udzielono porad dla osób uzależnionych od alkoholu i dzieci z rodzin z problemem alkoholowym. W ramach działań GKRPA w Suchaniu jest również zatrudniony terapeuta zajęciowy, który swoim wsparciem obejmuje średnio ok. 9 osób miesięcznie, są to zarówno terapie grupowe jak i indywidualne.

W ramach programów profilaktycznych w Szkole Podstawowej w Suchaniu co roku przeprowadzono kampanie profilaktyczne „Zachowaj trzeźwy umysł”. W tych programach w sumie wzięło udział ponad ok. 400 dzieci oraz 60 rodziców.

Na terenie Gminy w Suchaniu, Wapnicy prowadzone są zajęcia dla dzieci i młodzieży w świetlicach. Na spotkaniach tych rozwijane są zainteresowania i zdolności dzieci poprzez prowadzenie zajęć plastycznych, praktycznych, umuzykalniających, teatralnych i ruchowych. Tworzone są zespoły pomocy dzieciom mającym trudności w nauce i z nawiązywaniem kontaktów interpersonalnych. W spotkaniach tych uczestniczyć mogą wszystkie dzieci. Ponadto dla dzieci uczestniczących w zajęciach świetlicowych co roku organizowane są ferie zimowe i wakacje.

Problem uzależnienia od narkotyków także istnieje na terenie gminy Suchań, choć do tej pory nie odnotowano osób, które z powodu narkomanii korzystają z pomocy społecznej. Niestety narkomania jest coraz powszechniejszym zjawiskiem, ma wielowymiarowe przyczyny, a szkody z nim związane obserwowane są w różnych sferach życia społecznego.

2.7. Ochrona macierzyństwa

Wśród klientów Ośrodka Pomocy Społecznej znajdują się także kobiety korzystające z zasiłków z tytułu ciąży i wychowywania dziecka, a także będące w trudnej sytuacji materialnej ponieważ świadczenia te uzależnione są od dochodu rodziny. W 2024r. z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa z pomocy OPS skorzystało 22 rodziny. Na przełomie lat 2021-2024 liczba rodzin objętych pomocą finansową OPS z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa utrzymuje się na tym samym poziomie.

Od 1 maja 2004 roku Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje wypłaty świadczeń rodzinnych tj. zasiłku rodzinnego i dodatków do niego, zasiłków pielęgnacyjnych, specjalnego zasiłku opiekuńczego, świadczenia pielęgnacyjnego itp.

W 2024 r. Ośrodek Pomocy Społecznej w Suchaniu przyznał ogółem świadczenia rodzinne, opiekuńcze i fundusz alimentacyjny 299 rodzinom na łączną kwotę 3 138 043,00 zł.

Świadczenia wychowawcze w 2021r. zostały wypłacone na kwotę 4 003 759,00 zł, a w 2022r. realizację wypłat świadczenia wychowawczego przejął Zakład Ubezpieczeń Społecznym.

2.8. Przestępczość

Według informacji dot. działalności Posterunku Policji w Suchaniu można zauważyć, iż z roku na rok liczba przestępstw utrzymuje się na podobnym poziomie.

Wśród motywów działania nieletnich sprawców czynów karalnych można wymienić:

- ❖ negatywny wpływ rówieśników, chęć zysku i zaimponowania kolegom;
- ❖ brak reakcji osób dorosłych na niewłaściwe zachowania nieletnich;
- ❖ zaniedbania opiekuńcze i wychowawcze ze strony rodziców, często wywołane patologiami.

Tabela 11. Przestępczość na terenie gminy Suchań w latach 2021-2023

Zakres danych	2021r.	2022r.	2023r.
Stwierdzono ogółem przestępstw:	45	58	40
W tym przez nieletnich :	3	3	2
W tym wg poszczególnych kategorii przestępstw:			
Przeciwno życiu i zdrowiu	0	0	1

Przeciwko wolności	2	1	0
Przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji	9	21	12
Przeciwko mieniu	12	5	13
Przeciwko rodzinie i opiece	14	12	4
Przeciwko wiarygodności dokumentów	0	0	0
Przeciwko wolności seksualnej i obyczajowości	0	0	0
Z ustawy o przeciwdziałaniu narkomani	2	3	0

Źródło: Komenda Powiatowa Policji w Stargardzie

Tabela 12. Przemoc domowa w w gminie Suchań w latach 2021-2023

Zakres danych	2021r.	2022r.	2023r.
Liczba stwierdzonych faktów przemocy	5	1	4
Liczba zastosowanych procedur „Niebieska Karta”- sporządzonych formularzy	14	6	11
Liczba osób, które doznały przemocy domowej	16	6	11
Kobiety	1	1	1
mężczyźni	14	5	10
dzieci	0	0	0
Liczba osób stosujących przemoc pod wpływem alkoholu	13	6	10
Kobiety	0	1	1
Mężczyźni	13	5	9

Źródło: Komenda Powiatowa Policji w Stargardzie

2.9. Przemoc domowa.

Jednym z poważniejszych problemów społecznych, o którym nie należy zapominać, jest przemoc w domowa. Jest to tym bardziej poważny problem, iż charakteryzują się małą wykrywalnością tego zjawiska.

Według danych Ośrodka problem osób opuszczających zakłady karne na terenie Gminy występuje w sposób marginalny. W skali roku liczba osób opuszczających zakłady karne po odbyciu kary więzienia lub przedterminowo zwolnionych czy warunkowo zwolnionych - jest niewielka i od 2021r. nie było takich rodzin w gminie Suchan.

Mimo, że problem nie dotyczy dużej liczby społeczeństwa, nie należy go bagatelizować w pracy służb pomocy społecznej. Powrót osób, które miały konflikt z prawem jest bardzo ważny z punktu widzenia realizacji prawa i akceptacji przez środowisko tych ludzi po odbyciu kary.

Zdecydowana większość aktów przemocy, do jakich dochodzi, odbywa się w sferze niedostępnej dla osób z poza rodziny. Odnotowywane przypadki stosowania przemocy w rodzinie są tylko wierzchołkiem góry lodowej. Przemoc w rodzinie jest nie tylko skrywana przez fizyczną barierę ścian domu, ale również bardzo często przez opory członków rodziny do upowszechniania tej wiedzy na zewnątrz. Istniejąca bariera wstydu, strachu czy też niewiary w możliwość rozwiązania tego problemu przez wyspecjalizowane do tego placówki niezwykle utrudnia zwalczanie tej formy patologii społecznej. Nie można się jednak łudzić, iż jest to liczba odzwierciedlająca całość tego problemu. Istnieje więc ścisły związek między dokonywanymi aktami przemocy i sytuacją rodzin, w których taka przemoc istnieje. W zdecydowanej większości są to rodziny dotknięte problemem alkoholowym. 21 maja 2020r. w Gminie został powołany Gminny Zespół Interdyscyplinarny, który podejmuje działania na rzecz osób doznających przemocy, a także na rzecz osób stosujących przemoc w rodzinie. W roku 2024r. do Zespołu wpłynęło 10 "Niebieskich Kart A", kontynuowano procedurę w 2 „Niebieskiej Karcie A” z 2023r. Do końca 2024r. zakończono procedurę NK w 10 przypadkach.

Z danych pozyskanych z Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Stargardzie pozyskano informacje, że w latach 2021 – 2023 jedna osoba doznająca przemocy domowej miała zapewnione miejsce w ośrodku interwencji kryzysowej, oraz jedna osoba doznająca przemocy miała zapewnione schronienie w lokalu należącym do Powiatu. Wg danych z PCPR Stargard nie było osób w latach 2021-2023, które uczestniczyły w programach korekcyjno – edukacyjnych oraz psychologiczno – terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową.

2.10. Działania projektowe w ramach środków Unijnych.

Od 2022r. do 30.11.2023r. Gmina Suchań prowadziła Projekt pt. „Wsparcie rozwoju usług społecznych w gminie Suchań”, którego realizatorem był Ośrodek Pomocy Społecznej. Projekt skierowany był do 65 osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, w tym niepełnosprawnych zamieszkałych w Gminie

Suchań oraz 15 opiekunów faktycznych. W ramach projektu 50 osób uczestniczy w zajęciach w Klubach Seniora w miejscowościach Wapnica, Żukowo, Sadłowo, Brudzewice. Ponadto 15 osób było objętych usługami opiekuńczymi i rehabilitacyjnymi świadczonymi w miejscu zamieszkania. Celem projektu było zwiększenie dostępu do usług opiekuńczych dla 65 osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu.

W latach 2024-2026 Gmina Suchań realizowała Projekt pt: „Wsparcie seniorów w gminie Suchań” współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus (EFS+) w ramach programu Fundusze Europejskie dla Pomorza Zachodniego 2021-2027, którego realizatorem jest Ośrodek Pomocy Społecznej. Projekt skierowany jest do 55 seniorów z terenu Gminy Suchań oraz 15 opiekunów faktycznych. W ramach projektu 40 seniorów uczestniczy w zajęciach w Klubach Seniora w miejscowościach Wapnica, Nosowo, Tarnowo, Brudzewice. Ponadto 15 osób objętych jest wsparciem w formie usług opiekuńczych i rehabilitacyjnych świadczonych w miejscu zamieszkania.

W 2024r. Gmina Suchań rozpoczęła realizację projektu pn. „Rodzinny Prolog”. Na realizację tego zadania, gmina Suchań otrzyma dofinansowanie ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus w ramach Programu Fundusze Europejskie dla Pomorza Zachodniego 2021- 2027 ”. Celem projektu jest utworzony został Lokalny Klub Rodzinny dla matek z małymi dziećmi do 5 roku życia i kobiet w ciąży. W chwili obecnej w projekcie zakwalifikowanych jest 61 uczestników.

W/w działania mają na celu wsparcie rodzin z terenu gminy Suchań zarówno tych, w których są seniorzy wymagający wsparcia na co dzień, jak i rodziny z małymi dziećmi, które w Lokalnym Klubie Rodzinnym mogą rozwijać swoje umiejętności rodzicielskie, korzystać ze wsparcia innych rodziców jak również specjalistów z różnych dziedzin.

2.10. Wnioski z analizy głównych problemów społecznych na terenie Gminy Suchań

Gmina Suchań w porównaniu z innymi gminami powiatu jak i województwa, należy do obszarów o zrównoważonym rozwoju. Stopa bezrobocia, pomimo jej spadku, należy niestety do jednej z wyższych w powiecie, podobna sytuacja ma się z innymi wskaźnikami. Zjawiska zaliczane do problemów społecznych, można ocenić jako stabilne, a w niektórych przypadkach z tendencją do poprawy.

Lokalny rynek pracy dotknięty jest tymi samymi problemami, co większość pozostałych gmin miejsko-wiejskich województwa zachodniopomorskiego, takimi jak mała liczba miejsc pracy, mała liczba nowych inwestycji i ofert inwestycyjnych, a także problemami społecznymi, głównie mieszkańców terenów wiejskich, związanymi z bezrobociem długotrwałym.

Poszczególne części analizy odnoszą się do istotnych dla „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Suchań” obszarów problemowych. Przedstawione zostały w nich dane dotyczące głównych problemów społecznych.

Wnioski z analizy problemów społecznych są następujące:

- ❖ Z analizy istotności zjawisk powodujących problemy społeczne, opracowanej na podstawie danych Ośrodka Pomocy Społecznej, za najbardziej istotne należy uznać: długotrwałą lub ciężką chorobę, ubóstwo, bezrobocie, bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego oraz za średnio istotne: niepełnosprawność, alkoholizm, ochronę macierzyństwa i przemoc w rodzinie;
- ❖ Bardzo dużym atutem Gminy jest jego położenie w sąsiedztwie kilku jezior. Przy rozwinięciu infrastruktury turystycznej i odpowiedniej promocji, a także ustanowieniu efektywnej sieci komunikacyjnej, Gmina może stać się miejscem spędzania wolnego czasu dla wielu osób z sąsiednich gmin, z kraju oraz z najbliższej zagranicy;
- ❖ Zagrożeniem dla zasobów ludzkich Gminy jest spadek liczby ludności, który według tendencji krajowych utrzymać się będzie także w następnych latach. Wiąże się to także z niskim lub ujemnym przyrostem naturalnym. Istotne jest utrzymanie odpowiedniej struktury wykształcenia i wieku, aby w latach następnych nie pojawił się problem, z którym boryka się wiele innych regionów kraju - problem dużego odsetka osób powyżej 40 roku życia bez kwalifikacji zawodowych, które bardzo trudno zaktywizować;
- ❖ Mniejsza liczba osób korzystających z pracy socjalnej w stosunku do liczby osób otrzymujących świadczenia pieniężne świadczy, że jest całkiem liczna grupa osób, która utrwaliła się w korzystaniu z pomocy społecznej i nie jest zainteresowana zmianą tej sytuacji ;
- ❖ Ogólny poziom bezrobocia w Gminie, jak i w powiecie, dynamicznie spada. Sukces dalszych działań na rynku pracy będzie polegać na utrzymaniu tej tendencji;
- ❖ Bezrobocie ma charakter w dużym stopniu sezonowy;
- ❖ Bezrobocie wśród ludzi młodych w Gminie stanowi 1/3 wszystkich osób bezrobotnych . Zgodnie z danymi demograficznymi, istnieje obawa, iż sytuacja taka może utrzymywać

się w przyszłości, gdyż w Gminie jest stosunkowo dużo osób w wieku przedprodukcyjnym;

- ❖ Struktura wykształcenia oraz czasu pozostawania bez pracy osób bezrobotnych wskazuje na fakt, iż występuje problem długotrwałego bezrobocia wśród osób bez wykształcenia i kwalifikacji;
- ❖ Stały poziom bezrobocia wśród osób z wykształceniem wyższym i wzrost bezrobocia wśród osób z wykształceniem średnim ogólnokształcącym oraz dynamiczny spadek bezrobocia wśród osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym wskazują na fakt, iż następuje wysoka specjalizacja i brakuje miejsc pracy dla osób pozbawionych konkretnych, praktycznych umiejętności i kwalifikacji zawodowych. Wyższe szkoły nie oferują swoim studentom odpowiednich praktyk zawodowych i ze względu na to coraz większa liczba ich absolwentów pozostaje bez pracy;

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych

1. Badania opinii społecznej

1.1. Wyniki przeprowadzonego badania

Strategia powinna być dokumentem wynikającym z potrzeb oraz dążeń społeczności lokalnej, dlatego też nie może powstawać jedynie w oparciu o dokumenty i przemyślenia urzędników. W związku z powyższym w prace nad Strategią zaangażowano społeczność lokalną zakładając, że tylko w przypadku uspołecznienia prac nad zapisami Strategii, dokument ten znajdzie akceptację mieszkańców i reprezentującej ich Rady Miejskiej. Badania socjologiczne dla potrzeb „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Suchań” ze względu na ograniczony charakter są instrumentem pomocniczym, pokazującym szerszą perspektywę wybranych zjawisk. Ponadto nie mogą być traktowane jako reprezentacja dla całej Gminy.

Opracowano anonimową ankietę skierowaną do mieszkańców Gminy, zawierającą w sumie 19 pytań dotyczących podstawowych kwestii społecznych związanych z Gminą. Do Ośrodka Pomocy Społecznej wpłynęło w sumie 25 wypełnionych przez mieszkańców Gminy ankiet.

Wszystkie z pytań miały charakter zamknięty i dotyczyły określenia sytuacji na rynku pracy (oceny aktualnej sytuacji na rynku pracy, określenia głównych przyczyn powstawania problemów w Gminie oraz działań podejmowanych na poziomie Gminy, które najbardziej przyczyniłyby się do spadku bezrobocia) oraz sytuacji społecznej (oceny warunków życia mieszkańców; określenia obszarów wykluczenia społecznego; działań, jakie powinna podjąć Gmina, aby ograniczyć obszary wykluczenia społecznego; negatywnych zjawisk odnoszących się do dzieci i młodzieży; działań jakie powinna podjąć Gmina, aby zorganizować pomoc dla dzieci w trudnej sytuacji społecznej oraz działań, jakie powinny podjąć jednostki Gminy w obszarze pomocy społecznej w celu przezwyciężenia problemów społecznych rodzin korzystających z pomocy społecznej).

Wśród respondentów przeważały kobiety, które stanowiły 52 % badanych osób, a 60% badanych stanowili mieszkańcy terenów wiejskich .

Najliczniejszą grupę stanowiły osoby w wieku od 31 do 40 lat, następnie osoby w wieku od 41 do 50 roku życia oraz osoby w wieku 51 i więcej lat.

Wśród respondentów największą grupę stanowiły osoby z wykształceniem średnim, a na posiadanie wykształcenia wyższego wskazało 36 % badanych osób. Stąd wniosek, że chętnie w badaniach ankietowych uczestniczą osoby z wyższym wykształceniem.

W pierwszym pytaniu respondenci zostali poproszeni o określenie głównych przyczyn problemów społecznych na terenie Gminy. Z wymienionych dziesięciu propozycji badane osoby miały zaznaczyć maksymalnie trzy najistotniejsze. Według wskazań respondentów za te 3 główne problemy na terenie Gminy można uznać: bezrobocie, uzależnienia, bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego.

Drugie pytanie dotyczyło przyczyn uzależnień na terenie gminy Suchań. Badani uznali, że główne przyczyny uzależnień są to złe wzorce społeczne oraz niezaradność życiowa.

Trzecie pytanie dotyczyło określenia działań, jakie powinny być podejmowane na poziomie Gminy na rzecz osób uzależnionych i ich rodzin. Tutaj respondenci mieli spośród 7 zaproponowanych rozwiązań zaznaczyć maksymalnie 2 najistotniejsze według nich. Według wskazań respondentów można wyróżnić 2 podstawowe działania, jakie powinny być podjęte na rzecz osób uzależnionych: profilaktyka dzieci i młodzieży (51 % wskazań), pomoc psychologiczno-terapeutyczna (27 %). Następnie 11 % badanych osób uznała, że istotne jest profilaktyka dorosłych, a 11 % tworzenie warunków do rozwoju klubów abstyntenckich.

Pytanie 4 i 5 dotyczyły określenia sytuacji osób niepełnosprawnych na terenie Gminy. W pierwszym pytaniu z tego zakresu respondenci ocenili, że głównymi problemami osób niepełnosprawnych z terenu gminy Suchań jest mała liczba zakładów pracy chronionej ok 45 % respondentów oraz izolacja społeczna ok 32 % badanych, a 27 % bariery architektoniczne. W pytaniu 5 odnośnie działań na rzecz osób niepełnosprawnych 37 % badanych odpowiedziało, że większa liczba ofert pracy umożliwi osobom niepełnosprawnym pełniejszy udział w życiu społecznym, a 38 % badanych uznało, że zwiększenie pomocy psychologicznej, pedagogicznej i innej pomocy specjalistycznej.

W pytaniu 6 respondenci uznali za dwie najistotniejsze przyczyny bezradności rodziców z terenu gminy Suchań w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego w 58 % przypadków uzależnienia, a 42% niskie umiejętności rodzicielskie.

W kolejnym pytaniu respondenci zostali poproszeni o wskazanie jakie działania w ich opinii poprawiłyby sytuację rodzin niewydolnych wychowawczo w gminie Suchań. W tym pytaniu

respondenci mieli podanych 10 propozycji, z których musieli wybrać maksymalnie 2 najistotniejsze. Według tych wypowiedzi najistotniejsze działania to praca socjalna w środowisku (49 % badanych) oraz pomoc asystenta rodziny (45 %).

Następne pytanie dotyczyło zaznaczenia negatywnych zjawisk społecznych na jakie narażone są dzieci i młodzież z terenu gminy Suchań. Tutaj respondenci mieli wymienionych 9 działań, z których mieli zaznaczyć maksymalnie 2 najistotniejsze. Według odpowiedzi respondentów dwoma najważniejszymi są, dla ok. 35 % badanych osób demoralizacja, a dla 38 % zaniedbanie wychowawcze ze strony rodziców. Ponadto 25 % badanych wskazało, że sięganie dzieci i młodzieży po substancje uzależniające również jest istotnym problemem.

W kolejnym pytaniu respondenci zostali poproszeni o wskazanie jakie kroki należałoby podjąć w celu poprawy sytuacji osób bezrobotnych. Wśród odpowiedzi przeważał: - stworzenie możliwości odpracowania zadłużeń mieszkaniowych 43 % oraz zwiększenie kompetencji aktywnego poszukiwania pracy 45 %.

W 10 pytaniu respondenci zostali poproszeni o zaznaczenie maksymalnie 2 najistotniejszych problemów dotyczących najczęściej osoby starsze z terenu gminy Suchań. Respondenci jako najistotniejsze uznali niepełnosprawność i choroby wieku podeszłego (60 % osób badanych), ubóstwo (20 % badanych) oraz samotność (20 %).

W następnym pytaniu respondenci mieli wskazać na te działania, które powinny być podjęte w celu poprawy sytuacji osób starszych na terenie Gminy. 55 % wskazało na zaangażowanie wolontariuszy do pomocy osobom starszym, a 32 % na organizowanie pomocy sąsiedzkiej.

Pytania od 12 do 14 dotyczą zjawiska przemocy w rodzinie. W 62 % respondenci odpowiedzieli, że nie znają takich przypadków, a osoby które zetknęły się z przemocą w rodzinie w 88 % nie zgłaszały tego odpowiedniego organu. Jako działania wobec ofiar przemocy domowej jako główne respondenci podali w 32 % przypadków wskazali organizowanie ogólnodostępnych akcji społecznych, a 50 % podejmowanie działań w kierunku izolowania ofiar przemocy od osób stosujących przemoc.

W pytaniu 15 poproszono ankietowanych o wskazanie co poprawiłoby sytuację rodzin wielodzietnych i niepełnych. W zakresie działań mających na celu poprawę funkcjonowania tego typu rodziny, za najistotniejsze 38 % badanych osób wskazała, że rodziny te należy objąć wsparciem, poradnictwem specjalistycznym oraz edukacją tych rodzin. Natomiast 25 % ankietowanych uznała, że dużym wsparciem będzie pomoc asystenta rodziny, 12 % wskazała aktywizację osób bezrobotnych, 13% tworzenie mieszkań socjalnych, a 12 % zwiększenie oferty spędzania czasu wolnego dla rodzin.

Pytanie 16 i 18 dotyczą problemu bezdomności na terenie Gminy Suchań. W pytaniu 16 ankietowani w przeważającej części tj. 70 % uważają, że problem bezdomności nie dotyka mieszkańców Gminy Suchań, natomiast 30 % nie posiada wiedzy na ten temat. Natomiast odpowiadając na pytanie 18, 30 % ankietowanych jako skuteczne w rozwiązywaniu problemu bezdomności wskazali aktywizację zawodową tj. zwiększenie współpracy z PUP. Natomiast 55 % wskazało profilaktykę i terapię uzależnień, 10 % lokalne programy przeciwdziałania bezdomności, a 5 % indywidualne programy wychodzenia z bezdomności.

W ostatnim pytaniu respondenci zostali spytani co ich zdaniem decyduje o tym, że niektórzy ludzie nie potrafią poradzić sobie z problemem ubóstwa i trudną sytuacją materialną. 28 % ankietowanych uważa, że przyczyną bezradności w tej sytuacji są uzależnienia, 30 % jako źródło problemu wskazuje tzw. „dziedziczenie biedy”, a 12 % brak wykształcenia, niezaradność życiową oraz niechęć podejmowania pracy wskazało 20 % respondentów. Według 20 % badanych problemem jest brak pracy oraz niezaradność życiową, a 10 % badanych uznało jako problem niepełnosprawność oraz brak wsparcia ze strony najbliższych.

2. Analiza SWOT

W planowaniu strategicznym stosowane są różne techniki analityczne oraz sposoby dochodzenia do konstruktywnych wniosków. Z powodu dużej wagi zagadnienia należy przy tym korzystać ze sprawdzonych metod. Planowanie strategiczne powinno zostać podporządkowane następującym regułom:

- ❖ nazwanie, określenie, zdefiniowanie problemu (to, jak zdefiniujemy problem w dużym stopniu określa, które cele i metody powinny być zastosowane, aby ocenić przydatność alternatywnych rozwiązań, ma to bezpośredni wpływ na wybór konkurencyjnych opcji),
- ❖ przyjęcie kryteriów ewaluacyjnych (pod jakimi względami będziemy porównywali ze sobą i oceniali sposoby rozwiązania),
- ❖ określenie konkurencyjnych sposobów postępowania (zakładamy, że zawsze da się wyróżnić kilka sposobów rozwiązania problemu, należy je też opisać ze szczegółami),
- ❖ prezentacja alternatyw i ich selekcja (w tym kroku następuje ocena alternatyw według ustalonych kryteriów ewaluacyjnych i wybór jednej z nich),
- ❖ bieżące monitorowanie i ewaluacja wyników wybranej do realizacji polityki (po wyborze sposobu rozwiązania konieczna jest stała ocena czy przyjęte rozwiązanie wpływa w zamierzony sposób na rzeczywistość społeczną).

Przy ocenie wewnętrznych i zewnętrznych czynników wpływających na działania związane z programowaniem strategicznym ważna jest analiza SWOT, która polega na posegregowaniu posiadanej informacji o danej sprawie na cztery grupy (cztery kategorie czynników strategicznych):

- ❖ S (Strengths) – silne strony: wszystko to co stanowi atut, przewagę, zaletę analizowanego obiektu,
- ❖ W (Weaknesses) – słabe strony: wszystko to co stanowi słabość, barierę, wadę analizowanego obiektu,
- ❖ (Opportunities) – szanse: wszystko to co stwarza dla analizowanego obiektu szansę korzystnej zmiany,
- ❖ T (Threats) - zagrożenia: wszystko to co stwarza dla analizowanego obiektu niebezpieczeństwo zmiany niekorzystnej.

W formie graficznej analizę SWOT przedstawia poniższa tabela.

Tabela 13. Obraz graficzny Analizy SWOT

Aspekty pozytywne	Wewnętrzne aspekty rozwoju		Aspekty negatywne
	S – strengths (silne strony)	W – weaknesses (słabe strony)	
	O – opportunities (szanse)	T – threats (zagrożenia)	
	Zewnętrzne aspekty rozwoju		

Na podstawie przedstawionej we wcześniejszych rozdziałach diagnozy stanu istniejącego gminy Suchań, diagnozy i analizy głównych problemów społecznych oraz zebranej opinii mieszkańców, została opracowana analiza SWOT.

Jako podmiot analizy przyjęto gminę Suchań, zaś jako przedmiot zdolność Gminy do rozwiązywania problemów społecznych.

Silne strony

- ❖ spadek poziomu bezrobocia,
- ❖ możliwość zmiany kwalifikacji zawodowych dzięki organizowanym kursom umożliwiającym kształcenie i podwyższanie kwalifikacji,
- ❖ wzrost znaczenia wykształcenia jako wartości,
- ❖ potencjał demograficzny – znaczna liczba osób w wieku przedprodukcyjnym,
- ❖ prowadzenie działań socjalnych i zapobiegających dysfunkcjom rodziny,
- ❖ istnienie świetlic w miejscowościach Suchaniu, Wapnicy,
- ❖ Placówki Wsparcia Dziennego funkcjonujące w miejscowościach Suchanówko i Tarnowo,
- ❖ aktywnie działające organizacje pozarządowe w sferze kulturalnej i społecznej,
- ❖ aktywnie działająca Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych pomagająca w rozwiązywaniu lokalnych problemów społecznych,
- ❖ na terenie Gminy funkcjonuje Punkt Konsultacyjno – Informacyjny dla osób z problemami wykluczenia społecznego,
- ❖ korzystne warunki do tworzenia gospodarstw proekologicznych, rozwoju turystyki i agroturystyki,

- ❖ korzystne warunki krajobrazowe i klimatyczne do organizacji wypoczynku i rekreacji,
- ❖ brak przemysłu silnie niszczącego środowisko,
- ❖ współpraca z instytucjami pozarządowymi zajmującymi się osobami uzależnionymi,
- ❖ dobre rozpoznanie środowiska społecznego przez pracowników socjalnych,
- ❖ otwartość Ośrodka na współpracę z innymi podmiotami w celu rozwiązywania problemów społecznych,
- ❖ wysoki udział sektora prywatnego w strukturze podmiotów gospodarczych
- ❖ pozyskiwanie środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus w ramach Programu Fundusze Europejskie dla Pomorza Zachodniego 2021- 2027 na podejmowanie nowych działań .

Słabe strony

- ❖ występowanie wysokiego poziomu bezrobocia wśród osób długotrwale bezrobotnych, bez stażu oraz wśród kobiet,
- ❖ ok. 85% osób bezrobotnych pozbawionych jest prawa do zasiłku,
- ❖ przeważającym źródłem utrzymania mieszkańców gminy są renty, emerytury rolnicze oraz praca najemna – efektem tego jest zła sytuacja ekonomiczno-społeczna rodzin,
- ❖ niewielki popyt wewnętrzny wynikający z niskich dochodów mieszkańców gminy,
- ❖ przeważająca liczba małych gospodarstw rolnych,
- ❖ główne powody korzystania z pomocy to ubóstwo i bezrobocie,
- ❖ brak motywacji osób zagrożonych wykluczeniem do podejmowania działań mających na celu poprawę własnej sytuacji,
- ❖ niekorzystne tendencje polegające na dziedziczeniu bezrobocia i patologii,
- ❖ ograniczone zasoby rzeczowe i finansowe, które mogą być wykorzystane na rzecz rozwiązywania problemów społecznych,
- ❖ bariery architektoniczne utrudniające życie społeczne osobom niepełnosprawnym,
- ❖ niezaradność życiowa oraz roszczeniowość postaw wśród niektórych mieszkańców,
- ❖ niewystarczająca liczba specjalistów zajmujących się rodzinami z problemami,
- ❖ brak powszechnej wiedzy o problemach społecznych i sposobach ich rozwiązywania,
- ❖ istniejące problemy alkoholowe w niektórych rodzinach, co powoduje przemoc domową,
- ❖ brak możliwości kontynuacji aktywności zawodowej wśród osób starszych,
- ❖ niska aktywność mieszkańców terenów wiejskich,
- ❖ teren Gminy nie jest zgazyfikowany.

Szanse

- ❖ wzrost poziomu wykształcenia mieszkańców oraz zwiększenie dostępności do szkół różnego stopnia,
- ❖ istnieją lokalne i regionalne działania skierowane do osób w szczególnej sytuacji na rynku pracy,
- ❖ władze lokalne i regionalne współpracują z partnerami społecznymi w ramach rozwiązywania problemów społecznych mieszkańców gminy,
- ❖ dalszy spadek poziomu bezrobocia,
- ❖ wzrasta dostępność kształcenia ustawicznego na obszarach wiejskich,
- ❖ standaryzacja w usługach socjalnych,
- ❖ racjonalne wykorzystywanie zasobów naturalnych,
- ❖ rozwój przemysłu, inwestycji, turystyki i agroturystyki,
- ❖ wykorzystywanie w pełni nowych źródeł energii, recyklingu, gospodarki odpadami,
- ❖ brak uciążliwego przemysłu i transportu dla środowiska naturalnego,
- ❖ wzrost mobilności zawodowej i geograficznej,
- ❖ brak występowania zjawiska „uzależnienia” od pomocy społecznej,
- ❖ wzrost społecznej akceptacji osób niepełnosprawnych, starszych, chorych i samotnych,
- ❖ dostosowanie infrastruktury do osób starszych, niepełnosprawnych - likwidowanie barier architektonicznych,
- ❖ uwrażliwianie młodzieży na potrzeby ludzi starszych, niepełnosprawnych i chorych,
- ❖ prowadzenie promocji zdrowego stylu życia,
- ❖ traktowanie uzależnienia jako problem społeczny,
- ❖ wysoki poziom współpracy pomiędzy szkołą a rodziną,
- ❖ racjonalne rozdzielanie środków publicznych,
- ❖ wzrost znaczenia organizacji pozarządowych działających na rzecz dzieci i młodzieży,
- ❖ możliwość korzystania ze środków finansowych Unii Europejskiej,
- ❖ dostosowanie standardów do wymogów UE,
- ❖ ciągłe doskonalenie i podnoszenie kwalifikacji zawodowych przez kadrę pomocy społecznej,
- ❖ współpraca fachowców z różnych dziedzin na rzecz przeciwdziałania problemom społecznym,
- ❖ istnienie systemu wsparcia dla osób z problemem uzależnienia,

- ❖ dobra współpraca z innymi jednostkami pomocy społecznej prowadzonymi przez inne podmioty,
- ❖ prawidłowy przepływ informacji pomiędzy sektorem publicznym a pozarządowym w dziedzinie pomocy społecznej,
- ❖ rozwój działalności pozarządowych na rzecz osób z problemami społecznymi oraz grup szczególnego ryzyka.

Zagrożenia

- ❖ pogłębiające się zjawisko biedy, bezsilności, bezradności i bezrobocia wśród społeczeństwa co powoduje wzrost patologii,
- ❖ postępująca degradacja wartości rodziny, postępująca apatia i zniechęcenie oraz upadek „kultury pracy”,
- ❖ brak odpowiednich rozwiązań prawnych, które skutecznie zachęcałyby przedsiębiorców do inwestowania na terenie Gminy,
- ❖ istnienie zjawiska nielegalnego zatrudnienia,
- ❖ brak jasnych regionalnych działań skierowanych do osób długotrwale bezrobotnych,
- ❖ niewystarczająca ilość miejsc pracy dla młodzieży, duży odsetek osób bezrobotnych z niskim poziomem wykształcenia,
- ❖ ucieczka najlepiej wykształconych i najbardziej dynamicznych grup społecznych do ośrodków miejskich bądź innych krajów członkowskich Unii Europejskiej,
- ❖ mała liczba miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych,
- ❖ istnienie negatywnego stereotypu człowieka starego,
- ❖ wzrost patologii wśród osób starszych,
- ❖ ogólna sytuacja społeczna i finansowa kraju nie sprzyja osobom starszym, a nowy system emerytalno - rentowy nie jest szansą na poprawę warunków życia osób starszych, co może mieć oddźwięk w Gminie,
- ❖ alienacja i marginalizacja zagrożonych grup społecznych,
- ❖ wzrost liczby osób samotnych oczekujących pomocy ze strony państwa,
- ❖ niekorzystne tendencje dotyczące wzrostu przestępczości, zwłaszcza wśród nieletnich,
- ❖ niewystarczająca ilość propozycji dot. spędzania wolnego czasu dla dzieci i młodzieży,
- ❖ ograniczone możliwości kształcenia ustawicznego na obszarach wiejskich,
- ❖ możliwość braku rozwoju ofert kulturalnych i rozrywkowych na terenie Gminy,
- ❖ możliwość wzrostu afirmacji alkoholu i nikotyny wśród młodzieży,
- ❖ mała liczba ofert szkoleniowych dotyczących pracy z dziećmi, młodzieżą i rodziną dla

- kadry pomocy społecznej,
- ❖ zbyt duża biurokratyzacja udzielania pomocy społecznej, uwarunkowana przepisami prawa,
 - ❖ wzrost zapotrzebowania na placówki opieki stacjonarnej, usługi opiekuńcze,
 - ❖ przeciążenie pracowników socjalnych ilością zadań,
 - ❖ niewystarczające finansowanie pomocy społecznej,
 - ❖ brak stabilności prawa w dziedzinie pomocy społecznej.

3. Analiza problemów w zakresie polityki społecznej

Dla poszczególnych problemów wyodrębniono priorytety, za które uznano główne źródła (przyczyny) tworzące te problemy. Ułatwiło to sformułowanie celów strategicznych dla poszczególnych obszarów problemowych, a następnie polityki społecznej jako całości. Formułowanie tych celów poprzedzono analizą możliwości oraz ograniczeń istniejących w samym systemie pomocy społecznej jak i poza nim.

OBSZAR PROBLEMOWY 1

Patologie społeczne	
Problemy	Cele
Uzależnienia (alkoholizm/narkomania)	Przeciwdziałanie i profilaktyka rozwiązywania problemów społecznych
Przemoc w domowa oraz przestępczość	Ochrona dzieci przed przemocą, skutkami alkoholizmu rodziców oraz przestępczością
Wysoka liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej	Aktywizacja świadczeniobiorców pomocy społecznej

OBSZAR PROBLEMOWY 2

Kryzys funkcji rodziny	
Problemy	Cele
Niewydolność i niezaradność opiekuńczo-wychowawcza (cedowanie odpowiedzialności przez rodziców na inne instytucje)	Podniesienie świadomości opiekuńczo-wychowawczej
Niewystarczająca oferta zagospodarowania czasu wolnego w życiu rodzinnym	Wzmocnienie relacji poprzez organizowanie różnych form spędzania czasu wolnego

OBSZAR PROBLEMOWY 3

Marginalizacja grup społecznych	
Problemy	Cele
Bezrobocie	Zmniejszenie zjawiska wykluczenia społecznego osób bezrobotnych
Osoby niepełnosprawne, starsze, długotrwale lub ciężko chore	Wzrost aktywności oraz ułatwienie funkcjonowania osób niepełnosprawnych, starszych i chorych w społeczności lokalnej
Ubóstwo społeczeństwa	Ograniczanie skutków ubóstwa

4. Misja

Gmina z definicji jest wspólnotą samorządową zorientowaną na zaspokajanie potrzeb jej mieszkańców. Dlatego też władze Gminy we wszystkich swych działaniach muszą dążyć do jak najlepszego i najpełniejszego zaspokojenia potrzeb lokalnej społeczności. Zgodnie z kanonami nowocześnie rozumianej polityki społecznej, polegać ma to nie tylko na dystrybucji dóbr, lecz na stwarzaniu możliwości i warunków do rozwoju we wszystkich dziedzinach życia. Oczywiście biorąc pod uwagę istotę zrównoważonego rozwoju należy pamiętać o osobach wykluczonych, które z różnych przyczyn nie stają się beneficjentami przemian i wzrastającego poziomu życia.

Zdefiniowane zadania pozwalają sformułować misję gminy Suchań w zakresie polityki społecznej, którą jest:

Gmina Suchań -

**gmina dążąca do zapewnienia mieszkańcom bezpieczeństwo i wysoki standard życia,
dostosowana do bieżących potrzeb społecznych i zapobiegająca wykluczeniu
społecznego.**

5. Cele strategiczne

W dążeniu do realizacji celu nadrzędnego - misji - sformułowano 4 podstawowe cele, którym przyporządkowano działania służące osiągnięciu głównego celu. Hierarchia skonkretyzowanych celów podstawowych wynika z analizy SWOT oraz diagnozy dotyczącej najważniejszych problemów społecznych.

Główne cele strategiczne to:

- 1. Zmniejszenie liczby osób i rodzin zagrożonych patologiami społecznymi,**
- 2. Wspieranie prawidłowego funkcjonowania rodzin,**
- 3. Ograniczenie zjawiska marginalizacji grup szczególnego ryzyka,**
- 4. Wzmocnienie oddziaływania i intensyfikacja działań Ośrodka Pomocy Społecznej.**

Przedstawione cele strategiczne są spójne z jednym z priorytetów – Społeczność – Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Gminy Suchań do 2030 roku.

Poniżej w formie tabelarycznej przedstawiono cele strategiczne oraz planowane działania.

Cel strategiczny nr 1 – Zmniejszenie liczby osób i rodzin zagrożonych patologiami społecznymi

Działania służące osiągnięciu celu	Realizatorzy i podmioty wspierające	Okres realizacji
<p><u>A. Aktywizacja świadczeniobiorców pomocy społecznej</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Wprowadzanie innowacyjnych metod pracy z długotrwającym świadczeniobiorcą. 2. Szybkie reagowanie pracowników socjalnych na pojawiające się problemy społeczne. 3. Tworzenie i realizacja programów pomocy prowadzących do usamodzielnienia. 4. Inicjowanie powstania grupy samopomocy. <p><u>B. Przeciwdziałanie i profilaktyka rozwiązywania problemów uzależnień</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Tworzenie i realizacja programów profilaktycznych (rozwijanie i doskonalenie form pracy i leczenia). 2. Stała współpraca m.in. z Poradnią Leczenia Uzależnień, sądem i kuratorem. 3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjno-edukacyjnej dla dzieci i młodzieży informującej m.in. o negatywnych skutkach spożywania alkoholu i narkotyków. 4. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych. 5. Wspieranie powstawania grup samopomocowych AA. 6. Prowadzenie pracy socjalnej z osobą uzależnioną – motywowanie do podjęcia leczenia i uczestnictwa w grupach wsparcia. 7. Rozwój poradnictwa specjalistycznego dla osób wychodzących z alkoholizmu/ narkomanii. 	<p>Urząd Miejski; Ośrodek Pomocy Społecznej; Organizacje pozarządowe.</p> <p>Urząd Miejski; Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii; Zespół Interdyscyplinarny; Ośrodek Pomocy Społecznej; Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Stargardzie; Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych; Organizacje pozarządowe; Szkoły; Policja,</p>	<p>Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii</p> <p>Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii</p>

<p>8. Otoczenie opieką członków rodzin osób uzależnionych i udzielanie im pomocy, w tym dotyczącej przemocy w rodzinie.</p> <p>9. Ciągłe monitorowanie zjawiska spożywania alkoholu i narkotyków, zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży.</p> <p>10. Działalność edukacyjna polegająca na promocji zdrowego stylu życia.</p> <p>11. Kontrola punktów sprzedaży, w zakresie prawidłowości ich działania.</p> <p>12. Wspomaganie działalności placówek oświatowych, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych i narkomanii.</p> <p>13. Opracowywanie i realizacja Gminnego Programu Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Programu Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Suchań.</p>	<p>Ośrodki Terapii Uzależnień; Ośrodek Interwencji Kryzysowej.</p>	
<p><u>C. Ochrona dzieci przed przemocą i skutkami alkoholizmu rodziców</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Rozwój poradnictwa specjalistycznego. 2. Tworzenie i realizacja programów profilaktycznych. 3. Wspieranie akcji informacyjnych na temat przemocy, narkomanii i alkoholizmu. 4. Wskazywanie i tworzenie dla dzieci i młodzieży alternatywnych do alkoholu i narkomanii form spędzania wolnego czasu. 5. Psychoedukacja rodziców dot. problemu narkomanii. 6. Wspieranie letniego i zimowego wypoczynku dzieci z rodzin wysokiego ryzyka. 	<p>Urząd Miejski;</p>	<p>Działanie ciągłe w</p>

<p>7. Rozwój zajęć pozalekcyjnych w szkole i poza szkołą.</p> <p>8. Szkolenia dla nauczycieli i pracowników pomocy społecznej.</p> <p>9. Wspieranie organizacji pozarządowych.</p>	<p>Zespół Interdyscyplinarny</p> <p>Ośrodek Pomocy Społecznej;</p> <p>Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii;</p> <p>Organizacje pozarządowe;</p> <p>Szkoły; Świetlice gminne ; Placówki wsparcia dziennego,</p> <p>Ośrodki Terapii Uzależnień;</p> <p>Ośrodek Interwencji Kryzysowej, Policja.</p>	<p>horyzoncie czasowym strategii</p>
--	---	--------------------------------------

Cel strategiczny nr 2 – Wspieranie prawidłowego funkcjonowania rodzin

Działania służące osiągnięciu celu	Realizatorzy i podmioty wspierające	Okres realizacji
<p><u>A. Podniesienie świadomości opiekuńczo-wychowawczej</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Pomoc dla rodzin dysfunkcyjnych poprzez działania edukacyjne i wspierające, by lepiej rozdziły sobie z trudną sytuacją rodzinną. 2. Pomoc ofiarom przemocy w domowej (m.in. pomoc materialna, psychologiczna, praca socjalna, zapewnienie schronienia). 3. Informowanie rodzin o dostępnych formach pomocy. 4. Utworzenie i wdrożenie gminnego systemu pomocy rodzinie (ze strony OPS, szkoły, psychologa). 5. Uświadamianie rodzicom ich roli w wychowaniu dzieci (pedagogizacja rodziców). 6. Promowanie prawidłowych wzorców funkcjonowania rodziny, promocja wartości rodzinnych. 7. Edukacja dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie nowoczesnych metod wychowawczych. 8. Uświadamianie młodzieży w zakresie odpowiedzialności rodzicielskiej. 9. Koordynacja działań i współpraca Ośrodka Pomocy Społecznej, szkół, kuratorów, sądu, instytucji kościelnych w zakresie wsparcia udzielanego rodzinie. 	<p>Urząd Miejski; Ośrodek Pomocy Społecznej; Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Stargardzie; Jednostki samorządu terytorialnego; Organizacje pozarządowe; Szkoly.</p>	<p>Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii</p>

<p><u>B. Wzmocnienie relacji rodzinnych poprzez prawidłowe spędzanie wolnego czasu</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Zwiększenie świadomości w zakresie prawidłowego zagospodarowania czasu wolnego. 2. Promowanie aktywnego wypoczynku (sport, wycieczki, itp.). 3. Wyrobienie nawyku aktywnego wypoczynku rodzinnego. 4. Organizowanie imprez kulturalno-rozrywkowych. 5. Stworzenie dzieciom i młodzieży alternatywnych metod spędzania wolnego czasu (świetlice środowiskowe, kawiarenki internetowe, zajęcia pozalekcyjne, koła zainteresowań itp.). 6. Doposażenie istniejących jednostek zajmujących się rozwiązywaniem problemów społecznych. 7. Tworzenie gminnych programów wzmacniających więzi rodzinne. 	<p>Urząd Miejski; Ośrodek Pomocy Społecznej; Jednostki samorządu terytorialnego; Organizacje pozarządowe; Kluby; Szkoły; Świetlice wiejskie, Placówki Wsparcia Dziennego.</p>	<p>Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii</p>
---	--	---

Cel strategiczny nr 3 – Ograniczenie zjawiska marginalizacji grup szczególnie ryzyka, wzrost aktywności i integracji mieszkańców oraz przeciwdziałanie wykluczeniu

Działania służące osiągnięciu celu	Realizatorzy i podmioty wspierające	Okres realizacji
<p>A. Ograniczenie skutków ubóstwa</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Działania ratunkowe polegające na udzielaniu doraźnej pomocy w formie pieniężnej - świadczeń rodzinnych, dodatków mieszkaniowych, zasiłków i stypendiów dla dzieci i młodzieży. 2. Działania polegające na udzielaniu świadczeń w formie niepieniężnej – dotacja na posiłki dzieci w szkole, zakup podręczników, usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania. 3. Łagodzenie skutków ubóstwa poprzez organizowanie robót publicznych i organizowanie prac społecznie użytecznych. 4. Praca socjalna z beneficjentami mająca na celu wskazanie umiejętności sposobu odkrycia i wykorzystania ich własnych zasobów (praca socjalna, wsparcie psychologiczne, doradztwo zawodowe). 5. Stałe doskonalenie współpracy pomiędzy różnymi instytucjami i organizacjami zajmującymi się problemem ubóstwa. 6. Stała weryfikacja przyznawanych świadczeń (głównie pieniężnych), tak, aby przyznawana pomoc trafiała do osób rzeczywiście jej potrzebujących. 	<p>Urząd Miejski; Ośrodek Pomocy Społecznej; Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Stargardzie; Powiatowy Urząd Pracy w Stargardzie, .</p>	<p>Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii</p>

<p><u>B. Zmniejszenie zjawiska wykluczenia społecznego osób bezrobotnych</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Budowanie sieci współpracy między instytucjami działającymi na rzecz rozwiązywania problemów bezrobocia. 2. Rozwój doradztwa zawodowego, także w szkołach. 3. Rozwijanie aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu (prace interwencyjne, roboty publiczne, staże, przygotowanie zawodowe, poradnictwo zawodowe). 4. Wspieranie szkoleń zawodowych. 5. Wspieranie zatrudnienia subsydiowanego. 6. Organizowanie pomocy psychologa w celu eliminacji negatywnych skutków psychospołecznych bezrobocia. 7. Działania informacyjne i konsultacyjne na terenie gminy dla bezrobotnych poszukujących pracy. 8. Rozwój poradnictwa specjalistycznego. 9. Stworzenie preferencyjnych warunków dla rozwoju lokalnego rynku pracy. 10. Promowanie samozatrudnienia i przedsiębiorczości. 	<p>Urząd Miejski, Ośrodek Pomocy Społecznej; Szkoła Podstawowa w Suchaniu; Powiatowy Urząd Pracy; Organizacje pozarządowe; Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Stargardzie.</p>	<p>Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii</p>
<p><u>C. Umożliwienie osobom niepełnosprawnym, starszym i chorym pełnego udziału w życiu społecznym</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Współpraca z organizacjami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych, starszych i chorych (PFRON, PCPR, PUP). 2. Inicjowanie utworzenia oraz wspieranie ośrodka wsparcia (np. 	<p>Urząd Miejski; Ośrodek Pomocy Społecznej; Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Stargardzie; PFRON; Powiatowy Urząd Pracy w Stargardzie; Starostwo Powiatowe;</p>	<p>Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii</p>

<p>świetlicy integracyjnej, socjoterapeutycznej, domu dziennego pobytu).</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. Edukacja dzieci i dorosłych w zakresie przybliżenia problemów osób niepełnosprawnych, starszych i chorych. 4. Systematyczne świadczenie usług opiekuńczych, rehabilitacyjnych oraz specjalistycznych. 5. Likwidacja barier architektonicznych oraz komunikacyjnych w obiektach użyteczności publicznej. 6. Pomoc w wyposażaniu mieszkań chronionych dających możliwość utrzymania maksymalnie długiej samodzielności. 7. Profilaktyka dla członków rodzin osób niepełnosprawnych, starszych i chorych. 8. Pomoc w podjęciu pracy osobom niepełnosprawnym. 9. Organizowanie imprez kulturalno-rozrywkowych. 10. Wspieranie rodzin opiekujących się osobami niepełnosprawnymi, starszymi i chorymi (np. poradnictwo psychologiczne). 11. Zapewnienie mieszkańcom, którzy mimo wsparcia nie mogą funkcjonować w dotychczasowym środowisku, miejsca w domu pomocy społecznej. 	<p>Służba zdrowia; Szkoły; Organizacje pozarządowe.</p>	
<p>Urząd Miejski, Ośrodek Pomocy Społecznej, Starostwo Powiatowe, instytucje, firmy, organizacje</p>		

<p><u>D. Tworzenie godnych warunków zamieszkania</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Budowa budynków socjalnych i komunalnych z przeznaczeniem na mieszkania dla najbardziej potrzebujących, 2. Zapewnienie możliwości skorzystania z mieszkań wspomaganych, 3. Utworzenie programu remontów budynków o złym stanie technicznym, 4. Opracowanie czytelnych zasad przydzielenia i wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Gminy, 5. Opracowanie wieloletnich programów gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy, 6. Stała współpraca administratorów mieszkań i lokali z Ośrodkiem Pomocy Społecznej w celu przeciwdziałania eksmisji, 7. Monitorowanie zagrożeń wynikających z zaległości czynszowych lokatorów. 	<p>pozarządowe</p>	<p>Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii</p>
---	--------------------	---

Cel podstawowy nr 4 – Wzmocnienie oddziaływania i intensyfikacja działań Ośrodka Pomocy Społecznej

Działania służące osiągnięciu celu	Realizatorzy i podmioty wspierające	Okres realizacji
<ol style="list-style-type: none"> 1. Weryfikowanie zasadniczości podejmowanych działań (systematyczna diagnoza i monitoring istniejących problemów społecznych). 2. Informowanie Burmistrza i Radnych o kwestiach społecznych. 3. Systematyczna analiza zasobów finansowych Ośrodka. 4. Wprowadzenie nowoczesnych metod pracy. 5. Udział pracowników Ośrodka w szkoleniach, kursach, warsztatach. 6. Wzmocnienie kadrowe Ośrodka Pomocy Społecznej w Suchaniu. 7. Wymiana doświadczeń, korzystanie z pozytywnych wzorców innych gmin. 8. Współpraca Ośrodka z organizacjami społecznymi i samorządem (koordynacja wspólnie podjętych działań). 9. Podejmowanie kroków w celu pozyskiwania funduszy zewnętrznych. 10. Podjęcie działań zmierzających do budowy zintegrowanego systemu wymiany informacji pomiędzy jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej i publicznymi służbami zatrudnienia oraz organizacjami i jednostkami działającymi w obszarze problemów społecznych. 	<p>Burmistrz Miasta i Gminy; Ośrodek Pomocy Społecznej; Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Starogardzie, Starostwo Powiatowe oraz organizacje pozarządowe.</p>	<p>Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii</p>

6. Monitorowanie Strategii

Monitorowanie Strategii polega na systematycznej ocenie realizowanych działań oraz modyfikacji kierunków działania w przypadku istotnych zmian społecznych, które mogą pojawić się poprzez zmianę regulacji prawnych, czy też narastania poszczególnych dolegliwości społecznych. Całościowa ocena wymaga odpowiedzi na pytania dot. zgodności ocenianej polityki z przyjętymi wartościami i zasadami. Monitorowanie realizacji Strategii umożliwia:

- ❖ obserwację stanu zaawansowania projektów rozwojowych, umożliwiających aktualną identyfikację problemów w ich realizacji;
- ❖ ocenę zaangażowania jednostek odpowiedzialnych za ich realizację;
- ❖ weryfikację zgodności założonych celów i efektywności wykorzystania przeznaczonych na ich realizację środków;
- ❖ kontrolę postępu prac związanych z realizacją działań.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Suchań jest dokumentem określającym cele i działania do roku 2030 w zakresie problematyki społecznej, wymagającym okresowej aktualizacji do zmian zachodzących w otoczeniu, jak i w samym społeczeństwie. Przygotowanie projektu dokumentu i jego przyjęcie przez Radę Miejską kończy pierwszy etap planowania. Długookresowy charakter planowania strategicznego w zakresie problematyki społecznej wymaga stałego śledzenia zmian prawnych, gospodarczych, politycznych, społecznych i ich uwzględniania w Strategii.

Wskaźnikami oceny monitorowania Strategii będą między innymi:

1. W obszarze dotyczącym ludności:

- ❖ przyrost naturalny na 100 osób,
- ❖ liczba osób w wieku produkcyjnym przypadającym na 100 osób w wieku nieprodukcyjnym,
- ❖ saldo migracji na 100 osób.

2. W obszarze dotyczącym rynku pracy:

- ❖ udział zarejestrowanych bezrobotnych w ogólnej liczbie czynnych zawodowo,
- ❖ udział bezrobotnych do 25 roku życia w ogólnej liczbie bezrobotnych,
- ❖ liczba poszukujących pracy na jedno wolne miejsce pracy,
- ❖ liczba nowo powstałych podmiotów gospodarczych w Gminie,
- ❖ liczba podjęć pracy.

3. W obszarze dotyczącym dochodów i wydatków ludności:

- ❖ dochody do dyspozycji gospodarstw domowych,
- ❖ dochody na 1 osobę w podstawowych typach gospodarstw domowych.

4. W obszarze dotyczącym oświaty i wykształcenia:

- ❖ liczba ludności z wykształceniem wyższym na 100 osób,
- ❖ liczba ludności z wykształceniem co najmniej średnim na 100 osób.

Istnieją również wskaźniki – instrumenty polityki społecznej, za pomocą których cele mogą być osiągnięte lub które mogą wspomagać procesy osiągania celów. Są to m.in.:

- ❖ ilość osób, którym udało się wyjść z uzależnień,
- ❖ udział uczniów szkół podstawowych wyedukowanych w zakresie zagrożeń alkoholowych do ogółu uczniów szkół podstawowych,
- ❖ udział uczniów szkół podstawowych wyedukowanych w zakresie zagrożeń związanych z narkotykami do ogółu uczniów szkół podstawowych,
- ❖ ilość zorganizowanych spotkań, szkoleń, konferencji, seminariów, narad dotyczących podnoszenia kwalifikacji wśród pracowników Ośrodka,
- ❖ ilość zorganizowanych spotkań, szkoleń dla mieszkańców gminy,
- ❖ liczba wspartych i realizowanych projektów, programów,
- ❖ liczba zorganizowanych imprez, zajęć, spektakli profilaktycznych głównie dla dzieci i młodzieży mających na celu rozwój zainteresowań oraz promocję zdrowego stylu życia,
- ❖ liczba nowo powstałych mieszkań chronionych,
- ❖ ilość osób, do których dotarły ulotki informujące o zagrożeniach, instytucjach i organizacjach udzielających pomocy oraz możliwościach pomocowych,
- ❖ liczba zaangażowanych instytucji w rozwiązywanie problemów społecznych,
- ❖ ilość obiektów użyteczności publicznej, w których zlikwidowane zostały bariery architektoniczne,
- ❖ liczba oraz rodzaj świadczonych usług specjalistycznych, liczba świadczeniobiorców.

Powyższe wskaźniki są w większości dostępne w zbiorach statystyki publicznej oraz w zasobach informacyjnych Ośrodka Pomocy Społecznej. Część danych może być zbierana okresowo poprzez badania ankietowe wśród mieszkańców gminy.

W celu efektywnego monitorowania Strategii można posłużyć się poniższym wzorem tabeli.

Tabela do prezentacji etapów realizacji poszczególnych działań
„Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Suchań”

Cele operacyjne	Działania	Mierniki / Wskaźniki	Rok			Źródło informacji
			2026	2027	20...	

7. Źródła finansowania Strategii

Zidentyfikowane cele i działania w zakresie rozwiązywania problemów społecznych w Gminie wymagają odpowiednich źródeł finansowania. Źródła te można podzielić na następujące grupy:

1. Środki finansowe pochodzące z budżetu gminy w zakresie finansowania zadań własnych gminy w zakresie pomocy społecznej oraz w innych obszarach ujętych w Strategii.
2. Środki pochodzące z budżetu państwa na zadania zlecone gminie przez administrację rządową.
3. Środki finansowe pochodzące ze źródeł organizacji pozarządowych. Pozyskiwaniem tych środków powinny się zająć podmioty funkcjonujące na terenie gminy, w tym między innymi: Ośrodek Pomocy Społecznej, Szkoły, organizacje pozarządowe itp.
4. Fundusze Unijne .
5. Środki pochodzące ze Starostwa Powiatowego.
6. Fundusze inwestorów prywatnych.

Decydujące znaczenie dla pełnego wykorzystania środków Unii Europejskiej będzie miał potencjał absorpcyjny Gminy, czyli zdolność do uzupełnienia środków europejskich

środkami własnymi oraz przygotowania, planowania i prowadzenia programów i projektów inwestycyjnych w wymiarze współpracy z UE.

Wiele z działań zawartych w niniejszej strategii będzie realizowanych w ramach statutowych zadań jednostek i organizacji, i wydzielenie kwot przeznaczonych na konkretne działania nie jest możliwe.

Wpływ na ramy finansowe strategii mogą mieć też ewentualne nowe programy rządowe, których wprowadzenie wiązać się będzie ze zwiększeniem budżetu Gminy i OPS.

8. Promocja Strategii

W ramach promocji i upowszechniania danych dotyczących „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Suchań” podejmowane będą następujące działania:

- ❖ umieszczenie dokumentu na stronie internetowej Urzędu Miejskiego oraz w Biuletynie Informacji Publicznej,
- ❖ zamieszczenie na tablicy ogłoszeń przy Urzędzie Miejskim informacji o przyjęciu Strategii,
- ❖ zapewnienie możliwości zapoznania się przez mieszkańców ze Strategią poprzez udostępnienie jej w biurze Rady Miejskiej,
- ❖ organizowanie spotkań bezpośrednich z zainteresowanymi grupami mieszkańców gminy,

Dodatkowo wszystkie sprawozdania i oceny powstające w ramach monitorowania Strategii, jak również jej zmiany będą publikowane w Biuletynie Informacji Publicznej.

Wnioski

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Suchań jest dokumentem długofalowym, wskazującym na konkretne działania w ramach przyjętych priorytetów, polegających na inwestycji w kapitał ludzki, system edukacji, poprawę sytuacji materialnej oraz działaniach na rzecz poprawy rynku zatrudnienia, mających powiązania ze wzrostem przedsiębiorczości. Strategia jest drogowskazem i instrumentem działania władz samorządowych, instytucji pomocy społecznej, w tym Ośrodka Pomocy Społecznej, który ma służyć wspólnej misji, jaką jest zapewnienie mieszkańcom gminy Suchań możliwości rozwoju osobistego i zawodowego oraz przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu.

Realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych przyczyni się do wdrożenia w Gminie nowoczesnego modelu polityki społecznej. Strategia ukierunkowuje działania władz samorządowych i instytucji opieki społecznej, w tym Ośrodka Pomocy Społecznej na pełnienie aktywnej roli w budowaniu nowoczesnego modelu systemu opieki społecznej. Zorientowanie Strategii na wybranych grupach socjalnych przez pryzmat działań strukturalnych, inwestycyjnych, rozwojowych, jest najlepszą możliwością poprawy sytuacji wielu osób, a także zaktywizowania wielu grup podlegających wykluczeniu społecznemu.

Istotne znaczenie w realizacji Strategii mają partnerzy społeczni wszystkich szczebli organizacji życia społecznego. Strategia ma pobudzać do aktywności organizacje, instytucje działające w obszarze pomocy społecznej oraz rozwoju gospodarczego i społecznego Gminy.

Określony w ten sposób kształt Strategii otwiera instytucjom niepublicznym wiele możliwości, nie tylko uczestnictwa w ogólnym systemie pomocy mieszkańcom gminy znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej, ale także daje możliwości pozyskiwania środków finansowych z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.

Strategia zawiera cele strategiczne (priorytety) i ich rozwiązania (kierunki działania), w stopniu stanowiącym podstawę do formułowania programów, w których określa się terminy realizacji i zasady finansowania poszczególnych zadań. Cele oraz kierunki działań zawarte w Strategii pozwalają na dotarcie do najbardziej potrzebujących grup społecznych, często marginalizowanych i wykluczonych ze społeczeństwa.

Opracowany dokument jest Strategią długookresową – do 2030 roku i zawiera podstawowe cele perspektywiczne, jednakże konieczne będzie ich weryfikowanie. Horyzont realizacji Strategii uwarunkowuje konieczność opracowania i wdrażania średniookresowych

programów celowych jako uzupełnienie do każdego z wyodrębnionych obszarów tematycznych.

W zależności od potrzeb społecznych, w przyszłości proces wdrażania i monitorowania Strategii może zostać zmodyfikowany i usprawniony na korzyść mieszkańców gminy.

Strategia jest zatem instrumentem nowoczesnej polityki społecznej wdrażanej na poziomie lokalnym przez władze samorządowe gminy Suchań, mającym pobudzać do aktywności organizacje, instytucje, środowiska działające w obszarze pomocy społecznej, rozwoju gospodarczego i społecznego Gminy.